

“Жіночому Світові”

Мов весни цвіт,
Мов Божий мит,
Жіночі серця ти пестили.

Мов маща-корм,
Преріжних форм,
Голодні душі їх кормили.

Мов давона гук,
Мов сурми звук,
Зі сну всіх будили, м бій ловили.

Мов блася зоря,
До волі див,
Тя шлях просвічуєш, ведеш.

Тому всі ми,
Україно,
Здали святої нам мети,

Наш самодів,
«Жіночий Світ»
Будемо вірно берегти.

Р. Ковальська
Монреал, Канада.

ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ, 1934

« ЖІНОЧИЙ СВІТ »

Місячний журнал для національної освіти українського жіноцтва в Америці.

— «» —
Орган «Союзу Українок Америки»

— «» —
 Редагує: **МАРІЯ Е. БЕК**
 1006 E. Carson Street
 Pittsburgh, Pa.

ПЕРЕДПЛАТА:

Річно	\$2.00
Піврічно	1.25
Заграницею річно	2.50
Одно число	20ц.
В Канаді	25ц.

— «» —

SUBSCRIPTION RATES:

Annually	\$2.00
Semi-Annually	1.25
Foreign Countries (an'ly)	2.50
Single Copy	20c
In Canada	25c

“ ZINOSHY SVIT ”

**Ukrainian Women's
 Monthly Magazine**

— «» —

**Organ of the Ukrainian
 Women's League of America**

— «» —

Editor: **MARY V. BECK**
 1006 E. Carson Street
 Pittsburgh, Pa.

— : З М І С Т : —

Р. КОВАЛЬСЬКА — «ЖІНОЧОМУ СВІТОВІ»
 ВІД РЕДАКЦІЇ — Жіночі зїзди на Україні.
УЛЯНА ГАЛИЦЬКА — Переживання
МУСІЯ СТЕПАНЧУК — Матусина пісня
ВСЕВОЛОДА МЕТЕЛИК — Друга мама
Р. КОВАЛЬСЬКА — Доклад
ДР. А. Т. КІБЗЕРІ — Жіночі недуги
ІВАН ФРАНКО — Патріот
ІВАН ФРАНКО — Рефлексія
УЛЯНА КЛЕНОВА — Каменяр — Іван Франко
ЦКАВИЙ ЛИСТ З ЮГОСЛАВІЇ
ЧЛЕНКИНЯ СУА — Перша річниця
МАРКО ЧЕРЕМШИНА — Туга
ІРИНА НАРІЖНА — Чорний смуток
МУСІЯ СТЕПАНЧУК — Подяка нещі
ЮЛЯ ГАЛУЗИНСЬКА — Листи з Праги
ПРАЦЯ У ВІДДІЛІ СУА
ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ» — Звіт
ОГЛЯД СТАНУ И ПРАЦІ ВІДДІЛІВ СУА — Статистика

SECTION BY YOUNG UKRAINIANS

AN EDITORIAL — Exploiting Summer
M. S. — An Ode to Franko
ROSALIE N. HATALA — My Mother
WILMA SOKOLOVA — Love — Translated by M. S.
UKRAINIAN DANCES
IVAN FRANKO

С В І Т Л И Н И

Мати з донькою	ст. 3
Світлина 26 відділу СУА в Гемтремк, Міш.	ст. 9
Іван Франко	ст. 13
Могла невідомого жовпіра на Чорногорі	ст. 17
Молодий танцюрист	ст. 31
Молода танцюристка	ст. 31

ЖІНОЧИЙ СВІТ

ЖУРНАЛ — МІСЯЧНИК

ОРГАН «СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ»

Рік II. Ч. 5-6

ТРАВЕНЬ— ЧЕРВЕНЬ, 1934

Vol. II. No. 5-6

ЖІНОЧІ ЗІЗДИ НА УКРАЇНІ

В місяці травні та червні відбулися два великі зїзди українського жіноцтва: на Закарпатській Україні та в Галицькій Україні, які матимуть велике значіння для розвитку жіночого руху на Україні, а навіть для Українок по цілому світі.

Закарпатська Україна не мала досі виразного українського обличчя, бо як перед світовою війною мадяре, так повійні знову чехи, намагались наложити на цю країну свої маски. Користуючись правом й силою пануючого, це їм до великої міри вдавалось. Однак під теперішню пору, під проводом горстки свідомої інтелігенції та при допомозі українських політичних емігрантів Закарпатська Україна зовсім відродилась та почала швидко та завзято українізуватись.

Українське жіноцтво приняло живу участь в цьому рухові. І хоча воно не мало ще спромоги створити своєї краєвої організації, яка розкинула свої відділи по всіх містах та селах й систематично переводила б в життя свої завдання, всетаки зроблено вже добрий початок до створення такої організації.

Жіночий зїзд на Закарпатській Україні дасть змогу українському жіноцтву перевірити свої сили, розглянути всі потреби не тільки самого жіноцтва, але й цілого українського народу цієї країни, а всімці заставить його виробити потрібні плани праці та взятись до їх переведення в життя.

Жіночий рух у Галицькій Україні вже має за собою цікаву історію п'ять десятків літ і може з гордістю глянути на свої здобутки. Завдяки заподаткованій та витривалій праці своїх піонерок українське жіноцтво здобуло собі належне місце у своїм суспільстві, а наслідки його праці зовсім оправдали його слушне домагання. В школі, церкві, кооперативі, читальні а навіть в політиці, українська жінка показала ся щирою й доброю робітницею, без якої годі було думати

про ці великі успіхи, якими може почванитись український народ. Але положення українського народу під ворожими займанщинами поставило нові домагання до галицького жіноцтва й йому прийдесть застановитись над ними на своєму зїзді в Станиславові.

Україна зараз розчтетвертована чотирьома ворогами. Тут і там осталися тільки чорні хрести по цих стрільцях-героях, які боролися її до загибуні й впали в нерівній боротьбі. Вороги розпанувались по своїому й нищать чи забирають все, що придбав український народ в поті чола, а навіть безчестять наші народні святощі — тлінні останки наших силів. Вони льявками причіпились до українського тіла й снуть з нього, намагаючись, коли вже не вбити, так принайменше ослабити здоровий національний організм.

І ось на жіночій зїзді в Станиславові прийдесть розглянути способи, як зберегти свої культурні здобутки перед ворогами, як розбудувати та збільшити числом наші культурно-освітні та економічні інституції, як виціпити в кожній українській хатині піетизм до всего рідного-українського. Ці й інші справи прийдесть розглянути українському жіноцтву, щоби створити з українського народу силу, яка мусить вибороти собі свободу та самостійність.

Жалко, що в Америці вважали за відповідне перенести жіночий зїзд на слідуючий рік, хоча попередній зїзд рішав його відбути цього року. Жіночий рух в Америці став на мертвій точці, а до того є десятки пекучих питань, які треба би негайно розв'язати. Жіночий зїзд викресав би гарячу іскру, яка запалила би жіноцтво новою вірою в будучину нашого народу та заставила його братись до живої праці. Всетаки українське жіноцтво не повинно знеохочуватись, а повинно йти слїдами своїх сестер ізза моря та брати й нададі живу участь у всякій народній роботі.

ЧИ ВІДНОВИЛИ ВИ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ?

Уляна Галицька

ПЕРЕЖИВАННЯ

СИДЛА в колибачі потушивши в долину очі й вже сотий раз невідомо перелічувала незвираної краси квітки на старому килимі, що по американському звичаю, лежав розісланий на долівці. У другій кімнаті тикав безжурно на комоді годинник й зливався рівномірно з биттям її серця. Хвилинами, її думка відризалась від перелічування квіток на килимі й тоді вона вслухувалась в голосне тикання годинника. Відтак знову її зір спинявся на стіні, на якій теж були вимальовані різні взори.

Очі дивились широко на стіну та не бачили нічого. Думки в голові кружляли, вганяли, то скоріше то повільніше. Часом деякі загаялись кудись далеко й притаювались . . .

Одна з них тоді застигла неповоручно неначе кам'яна статуа, неначе ставала мертва... І спиновалось серце в грудях, стиналась кров у жилах, а на чолі виринала глибока зморщина; над чолом появлялись срібні ниточки.

На дворі кипіло американське нервово життя. Люде спішили кудись, гнались автомобілі та трубили нетерпеливо.

Вона цього не чула, її тут не було. Вона —там—далеко.

Де-ж це вона? Чого так далеко загналась? Через море, в далеку любов країну, у своє містечко, у рідні куточки і — станула на подвір'ю. . .

До неї підбігла її кіточка й піднявши свої приязні зелені очі, привітала її госном м'якканням і почала ніжно леститись. М'ягка шерсть мило вражала босі ноги. Прибігло теж кілька курок і потрясаючи червоними гренами, нетерпеливо кокотали та ждали корму. І це все? — Куди ділась її чорнуля, яку

вона все гнала на пасовисько; яку квітчала червоними макамі. Де ділись білі гуси, що весело гегали вертаючи з ставка?

Чорнуля пішла у жидівські руки, а білі гуси, одна по другій, теж помандрували туди. Появіло навкруги пустоко. Подвір'я поростало бур'яном . . .

Вона стомлена пішла в хату, а там на постелі, догоряла її хвора мати. Нікого більш в хаті не було.

Недужа ледви чутно стогнала й ждала кінця. Ждала кінця своїх мук, які вже від двох років терпіла. Хотіла щось говорити, але знеможена, передала свій догаряючий взір на неї, на сьому Марійку й жалісно застогнала. По восковому обличчі покотилась сльоза.

Коли-ж, коли-ж? — подумало собі дівча. Мати, неваче відгадала ці думки й ледви чутно відказала: — Скоро! — і знеможно прикнула очі, які тепер запались глибоко під брови й творили дві темні плями на високому лиці.

День минув у важкій праці для малої Марійки, яка щотільки перейшла на чотирнадцятий рік життя, а вже стільки зазнала горя.

Вона закрипала спалені уста матері помаранчевим соком, обережно поправила подушки недужий й пообкривала її. Відтак обмила холодною водою своє спітніле лице та свої стружені ноги, й не лягла, а прямо завадилась, як скошена трава. Не чула ніг, не чула рук від важкої праці в городі. Нікому було їй малій помочі. Вона сама, наймолодша, остала господарювати та доглядати недужої матері.

На дворі — тихо, усе дримає. В садочку сповитім пахощами цвітучих дерев, денече озветь-

ся нічна птічка.

І в хаті тихо . . . Сон повіяв чаривним крілом і заколилав стружене дівча. Несміло заглянув срібний місяць в кімнатку та освітив її фосфоричним сяєвом. Все спало, все спочивало, тільки недужа відчинила широко очі й вдвлялась у стелю. Вона відчувала близький кінець. Повернувши свій взір в сгорону ліжка, виядилась своїми очима у сплячку Марійку. Дивилась довго, неповоручно, вперто.

— Це вона, її доня, її вітха. Це та, що не відступає від неї вже два роки. Небавом її доня стане сиротою . . . Сиротою! Ох! — Її щось здавило за горло й наче стало дусити.

— Стривай! Стривай! — шепче хора спалезими устами, — стривай! Поглянь там, там мое диття, сиротою остане. Поможі! . . . Поможі й її взяти з собою! Пусті . . . пусті!

Шарпнулась рукою, неначе когось трутила від себе. Останками сил підводиться, встає з ліжка й неначе тіль нечутно пересувається держачись стола. Всім тілом дрозжить і таємничо шепче: — Підеш зі мною моя дитино . . . Іде в другу кімнату . . . там . . . на полиці . . . блищить остре вістря. Дрожащою рукою досягає ніж. Вертається, сідає тихенько біля своєї доні, гладить холодною рукою чорні коси Марійки.

— Не треба, не треба сиротою блукати! Звіється буря . . . принесе нещастя на твою молоденьку голову. Ні, ні, я йду й ти зі мною. Так буде краше! — й підносить вістря ножка, спрямовуючи його у грудь своєї доні.

* * *

— Мамо, мамо! — і все нараз (Продовження на ст. 19.)

Мати з Денькою

Мусій Степанчук

МАТУСИНА ПІСНЯ

Ой, знаю я співаночок багато, багато,
Та найкраща співаночка, що співає мати.

Ой, знаю я співаночок, що годі збагнути,
Лиш одної співаночки не могу забути.

Бо та пісня матусеньки така солоденька,
Ой, врилась в мою душу й в мое серденько.

Ой, я з тою пісенькою днюю й ночую,
Бо в тій пісні милий голос матусеньки чую.

Всеволода Метелик

ДРУГА МАМА

(Продовження).

— Я гадаю, що не відмовите йому! — натякнув призираючись візерунком килиму.

— А звідки у вас ця певність що до моєї відповіді панові Іванчукові? — запитала трохи жартобливим голосом. — Чи тому, що він гарний?

— Ні, тому що він вам під пару! — відказав спокійно.

— А коли я йому відмовлю? — сказала й опустила руки долів, повернулася до нього своїм рум'яним, трохи усміхненим лицем.

— Так тоді... тоді... — зам'явся Покідан. — пожалуйте колись!

— Але чому пожалую? — допитувалась дівчина.

— Тому, що він молодий, освічений чоловік, якого ви вдруге не знайдете! — толкував Покідан.

— Я знаю що такого дрогого як Іванчук, важко знайти. Але зате я можу стрінути цього, якого я люблю й який може й не під пару мені! — відмовила Оля, підчеркуючи останні слова.

— О, простіть! Я забув, що жінки починають свої романи вчасно! — В його голосі звучало щось подібне на іронію.

— Цікава й знати, коли кінчаються вони в чоловіків? — відтала дівчина.

Покідан спалахнув, але не сказав нічого.

— А що ви мені радите, пане Покідане? — запитала по часі, пронизуючи його своїми спокійними очима.

— Я? Вам?

— Так ви мені! Ви-ж мене знаєте від давна! — всміхаючись замітала.

— Я нічого не можу поради-ти вам, пані! — якось скоро від-

казав він.

Вона засміялася весело й піднімаючись з фотелю, зажартувала з нього:

— Шкода, а я гадала, що в такого поважного, вже сивого приятеля найду якусь пораду, а то ось що; не можу!

Покідан подивився на неї й від того болючого погляду воєа вмовкла. Потім підійшла до отвертих дверей і побачила Михаса в гурті молодих хлопців. Шов розмахуючи великою шкур'яною рукавицею та щось завзято розповідав.

— Ей, Михасю! — крикнула на нього, як він спрямувався йти з гуртом. — Може на сьогодні буде досить цієї забави! — сказала, як Михась опинився біля неї. — Ти забагато граєш у мяч, а замало на фортеп'яні. Ти вправляв сьогодні? Зараз побачимо, що ти вмєш! — говорила підсуваючи до інструменту кручений табурет.

— Нині вечером гратиме у нашому парку військова банда, — обізвався Михась, переглядаючи ноти.

— Так підемо послухати, тільки спішіся, а то вечера незабаром буде, — промовила й стаючи за Михасем, стала пильно стежити за його грою. На її лиці не було й сліду з недавньої розмови; ніби Іванчукове сватання, розумовання мачухи, а навіть сам Покідан були тепер якимсь далеким невизраним спомином.

— Славне, Михасю! Добре, мій хлопча! — хвалила, як в перервах хлопець звертав до неї допитливий погляд.

Покідан сидів непомітний в куті й прислухувався грі. Радів, хоч ні дівчина ні хлопець не глянули ані разу в його сторону. Вони так гармонізувались з

собою, що перед його очима мєйнула давня, але ніколи незабута картина.

Була мокра, багата в дощі й мряки зима, а темні понури вечєри починались скоро. Він приходив до дому та слухав, як гурторили молоді, або як по черзі помагала молодшим виробляти їхні задачі. Михасєві присвячувала найбільше часу, хоч хлопчина й без того добре вчився. Аж одного такого вечєра, місто крику й сміху, застав хату малоосвіченою й тихою. Здивувався немало, але коли ввійшов до середини, відразу відгадав причину. У кріслі господини, що тихо поскрипувало у своїх висохлих осях, сиділа Оля й білими руками обнімала ніжно його сина.

— Михась хворий! В Михася дифтерія! — прошепотала, як став на порозі. Не довіряв, бо рано оставив його зовсім здоровим.

— Доктор так говорив! Я покликала його сама!.. Не могла діждатись Васи!.. — говорила до нього короткими уриваними реченнями.

— Ти хворий, Михасю? — спитав ніжно, нахилиючись над сином. Хлопець мовчки глянув на батька й ще тісніше притулювався до своєї молоді товаришки.

— Його заберуть до шпиталю! — пояснила дріжучим голосом.

— Як треба, то треба, — відказав, більше до себе, як до неї. — Вдома, крім вас, нема нікого? — запитав, розглядаючись по кімнаті.

— Нема. Батьки ще з міста не вернули, а дівчат я до сусідів виправила. Віра мало що старша за нього, — оправдувалась дівчина.

Як приїхало санітарне авто, то ледви Покідан забрав його,

так плакав, а рона аж на вулицю вибігла.

— До хати! Холодно! Простудитесь! — перестерігав, але це не помагало. Вже й за ріг вулиці ховалось авто, а вона все ще стояла та гляділа розпучливо за його кожним рухом.

Покідан оставив сина у великому відстрашаючому будинковій й сумний та прибитий несподіваним горем повернув до мів. Вікна були чорні, жалізби й тільки кризь шпину одного продиралась слабенька сіячюа смуга. Ввійшов та повів очима по світлиці. В куті софи, з головою втуленою глибоко в подушку, лежала вона й судорожно хлипала.

— Олю! Панно Олю! — просив нахилиючись над дівочою постаттю. — Так не можна! Успокоїтьсь, бо це самі розкорутесь! — вговорював, піднімаючи її з подушок. — Він буде здоровий, побачите, аджеж там тільки лікарів!

Гіркий болючий усміх присівся на її цінко ступених устах. «Буде здоровий?» — питав її недовірчивий погляд.

Покідан поблід, не так від недовіря дівчини, як від її заплаканих очей. Очі — це заплакани очі його дружини, його Гафії! Не міг стриматись, щоби не глянути в них щерз.

— Авжеж, що буде здоровий, — притакнув. — Він не з тих слабеньких та й лікарі щось таки поможуть. Як зможете, то підіть до нього завтра вдень, а я вже вечером піду! — просив і очей не спускав з її заплаканого виду.

— Піду, авжеж, що піду! — обцяла витираючи слози.

— Тільки, щоб він цієї ночі не плакав, — журилась вдихаючи.

Але другого вечора застав її одіту та готову до відходу. Стояла біля дверей і визираючи кризь шибу, дожидала його.

— Мене не пустили! — сказала плачучи. — Можуть приходити тільки батьки, а не чужі, — скаржилась, поглядаючи на нього тими очима, від яких у нього виринав образ його покійної дружини. — Я піду з вами! — добавила твердо. — Переконайте їх самі; скажіть, що я мушу його бачити! — говорила енергичним, повним рішучости голосом.

І тут пригадувалась йому його мила й тут була його Гафійка... Гафіе, чи ти живеш у друге? — подумав, віддалюючись у свою кімнату, щоби за хвилино піти з нею відвідати свого сина. А там, між чужими, щоби позбутись зайвих всяких питань, він сказав неправду й назвав її матерю недужого хлопця.

Недуга минула, але спомин, викликаний заплаканим видом не погас у його душі. За хлопцем тужив цілісенський день і радів вечером, коли між гуртом хлопців доглянав його. А коли ці добрячі очі Олі звертали до Михася, він був зновівні щасливий; щасливий її любово до сина.

Але хто цій дівчині, в часі модної хлопчачої зачіски, сказав виплекати ці довгі чорні коси й уложити їх кругом голови? Хто пораяв убраться у вишивану сорочку з рядком червоного намиста на грудях? І знову Гафія ставала йому перед очима.

Живіще болось його серце, а перед очима виринав живий образ недавньої минувшини: тустрав хутір, рундук старого двора, мальви з соняшниками, які в безладді збігали вздовж похилих штахет, зелено-кучеряві верби, а між ними, ніби дзеркало, плесо ріки.

Вражіння були сильні потрясаючі, а коли ввечері найшовся на самоті з Михасем, цей, не предчуваючи хвилювання батька, сказав до нього:

— Тату, панна Оля зовсім

подобає на маму!

Покідан не видержав довше й заплакав. А Михась, який ще ніколи не бачив, щоби батько плакав, налякався й мабуть був би побіг до своєї покровительки та Покідан вчас заступив йому дорогу. З того часу, скільки разів Покідан глянув на молоду дочку свогого господаря, мав покійну жінку на очах. А вона, звичайно як дівчина, сміялась, жартувала, вчила Михася й тільки деколи дивилась на нього якимсь дивним поглядом знов газети, яка закривала її покійний вид.

Хоч дівчині й не в думці було сватання Іванчука, встаети Покідан чогось посумнів. Після його думки, він навіть був би дуже радий, колиб Оля віддалася за молодого, освіченого, а головню, доброго хлопця. В душі, він бажав й, «своїй Гафійці» кращого щастя як в мизудому; більше веселости, сонця, тільки вона наперекір його думкам, не спінішалась з віддаванням. І він вже сотий раз передумував над її недавню скрзаними словами відносно любови; догадувався, що серце дівчини заняте великою любовню до когось, якого вона ще мабуть надієсь стрінути в будучині. Хто це такий? Хто може встаетись проти молодого гарного Іванчука? І він чув відразу до цього «когось», котрого так широко любила вона й прибралася для нього у вишивану сорочку, а може й для нього й довгі коси над чолом складала. В таких хвилях тужив за Гафійкою, заставляв сина оповідати найменші подробиці з їхнього спільного життя, а її остання ніч, не то що спилася, але прямо марою волілась його слідом. Він знав, що хлопця на ніколи не оповідав цього сумного оповідання перед чужими й був спокійний за всякі блючі для нього співчуття, хоч не припускав, що Михась це

може з докладнішими подробицями оповісти комусь, що має вражливе жіноче серце.

І зразу ця жінка, вславуочись в слабій ще по недавній недузї голос хлопчини, забажала сповнитись його надприродну мрію й бодай частинно заступити йому матір. Її ніжність нічим не різнилась від материнської, а чорні глибокі очі так живо нагадували хлопчині покійну матір, що він аж сів із радості.

— Така була моя мама, — шептав їй на вухо й обнімав нахилену над ним дівочу постать.

Граючи ролю матері для хлопчини, її уваги не ввійшло нагле збентеження Покідана. Хлопець говорив правду. Покідан, кременний, але вже сивий чоловік, почав уникати її стрічі, але нішком, як ніхто не бачив, слідив за кожним її рухом. Радів як говорив до нього, але на запитання відповідав розсіяно, ніби в той час про що інше думав. Словом, відношення між старим льокатором Білінських, а найстаршою дочкою господаря нагло змінилось. Найліпше відчували цю зміну вони самі й обопільно уникали себе.

Зразу Оля, роздумуючи над Покіданом, здвигала зневажливо плечима, ніби дивувалась, що такий поважний чоловік може залюбитись у дівчині в її літах. Але згодом, коли роздумувала над його й своїм минулим, прийшла до переконання, що Покіданові ніколи не всімалося сонце щастя. Ще тоді, як її пестили й задовольняти її найвиблагливіші бажання, Покідан попрошав свою молоду дружину й пішов у военний вир. Та описав, суджений катми за найсвятішу правду, за любов до своєї поневоленої вітчини, терпів за себе й за цих, що байдуже ставились до боротьби за своє існування. А вона? Ця молода жінка, патронка

її зовнішнього вигляду, росла в якусь небуденну героїчну постать матері й дружини. Вона, що своїм вигодованим тілом, заслонила перед смертю своїго сина й не лякаючись трагічних наслідків, несла його мов вовчичка в лиховісну темну ніч. Михась тямить, у Михаса найсвятіші почування для своєї матері, яка в критичну хвилину ховала його голову за свою суху грудь. Яким мізерним еством являється вона, Оля, супроти цієї жінки. І перед дівочими очима миготіла червоною кровю забарвлена струя бістрої води.

І на диво домашніх, ба навіть самої себе, Оля відмовила Іванчукові.

— Ех, ще маю час, — вимавлялась від докучливих питань. Але час минав і, хоч молодій гарній дівчині нераз траплялась нагода вийти заміж, вона, ніби завзявшись на всіх, відмовляла кожному. З Покіданом, крім конечних розмов, не входила в довші бесіди, зате була нероздучною товаришкою Михаса. Що до нього, то він з більшим довірем звертався до неї, як до своєї власного батька. Аж Білінська дивувалась: — Ще поженимо їх! — зажартувала раз до Покідана, як не було нікого в хаті. — Правда, вона багато старша за нього, але... Покідан всміхнувся якось ніяково й відказав, що до женички йому ще дуже далеко.

— Хай в люди перше виведу! — додавив, пронизуючи Білінську дивним незрозумілим для неї поглядом.

Та раз кинене підозріння росло. Він мовчки слідив за їхніми розмовами, грою на фортепні, ба навіть за поглядами, але крім звичайної дружби не замітив нічого. Притім Ольга, маючи сильний вплив на молодого хлопця, провадила його вправною рукою вперед. Завдяки їй, хлопець робив великі по-

ступи в науці, був гарно вихований, а головне: вдача його була чиста, тріпка в своїх зобов'язаннях, і прихильна тільки добром.

Перед Покіданом стояла сіра тінь усіхких неправдивих наклепів, від чого, чи не найбільше потерпілаб Ольга. «Та коли вже Білінська до такого додумалась, то що скажуть сусіди та дальші й ближчі знакомі?» роздумував Покідан. Зміна помешкання заледви чи помоглаб. Це почасти булоб болючою новиною для його сина й поганю відплатою дівчині, за її щире серце. Та й що казати, а вони таки зжились у своїй, від наймолодших літ, завязаній дружбі. Хіба виїхати з міста й цим робом покласти кінець усім майбутнім наклепам. Порвати вузли знакомства з Білінськими, а тимсамим і з Олею. Про те, що такий наглий виїзд, він сам найбільочіше відчув би, він й не думав. Хіба мало він пережив. Згодом Оля віддасться, Михась виросте на поважного молодого чоловіка, й згадуючи свої дитячі літа, споминатиме її, як найлюбішу по своїй нещасній матері. І в той момент, він також згадає її, як вірний образ своєї покійної дружини, й тужитиме за нею, як тужить за Гафрійкою. Але з літами, це все минеться, забудеться й тільки інколи мигтінням веселкою в його захмарених, старечих літах.

І Покідан заявив синові, що вони в перших днях шкільних ферій, покинуть довго замешкале місто. Здивованню хлопця не було міри. Він саме кінчив тепер середню школу, мав декільких товаришів, з якими вравив був брати одяккові курси вищої науки, а притім панна Оля... Але вськи його непоохочування не здались на ніщо, бо Покідан сказав, а в нього були тверді непохитні слова.

— Я поїду два тижні скорше (Продовження на ст. 18.)

ДОКЛАД НА СВЯТІ МАТЕРІ, ВЛАШТОВАНОМУ 13 ТРАВНЯ УКР. ЖІН. Т-ВОМ ІМ. О. БАСАРАБОВОЇ В МОНТРЕАЛІ В КАНАДІ

(Передрук з «Нового Шляху»)

«Сьогодні рівночасно зі святом «Дня Матері» членки Жін. Відділу ім. О. Басарабової при УСГ. ч. 3 обходять першу річницю існування своєї організації. З цієї то нагоди рішено дати короткий звіт з діяльності згаданої організації та її здобутків: культурного, морального й матеріального, — за час її існування.

«Не від річи буде в цей великий жіночий день, згадати хочби дуже коротко, по початку організаційного руху між українським жіноцтвом взагалі та про користь, яку він нам несе.

«Хоч від давна вже в інших культурних народів жіночий рух розвивався й цвів, то між українським жіноцтвом до послідних п'ятдесятьох років, загалом говорячи, його не було. Бо крім рідких одиниць, котрі виявляли невеличку діяльність чи то на полях літературному, чи якому іншому, українське жіноцтво ставилося байдужо до всякої громадської праці. Цю байдужість піддержував тодішній загал, перенятий нездоровими ідеями чужих зламаних людей, що уважали жінку за якусь лише півлюдину, нездібну до ніякої праці поза домашньою. Виховували в такому дусі наші жінки й самі врили, що їхні обов'язки кінчаться при домашній господарці й не дуже то протиставились цим мильним поняттям про жінку. і хто знає до якого ступіння позеуду інших культурних жінок, стоялоб українське жіноцтво сьогодні й на яких громадян такі жінки виховувалиб своїх дітей, козоб тому п'ятдесят років не було зорганізувалося перше жіноче товариство, котре стало живчиком всього жіночого руху в пізніщих роках.

«Як завжди почин до вели-

ких діл дають великі одиниці, так і почин до української жіночої організації дала жінка з високою загальною освітою, котру осягнула в Відні та Швайцарії — Наталя Кобринська. По повероті зі студій до свого рідного краю, цю освічену жінку немало вразив пригноблюючий настрій, який панував між українським жіноцтвом і ця зневіра у свої сили. Вона рішила за всяку ціну піднести своє жіноцтво на рівень жінок інших культурних народів. За найкращого посередника до здійснення цієї великої ідеї вважає Кобринська жіночу організацію. І так в році 1884 організує в своєму родинному місті Станиславіві в Галичині перше товариство українських, — чи як тоді говорили, руських, — жінок та через його старається будити живого духа між українським жіноцтвом. Визває до вищої освіти, а сама починає писати. За її приміром пішли й інші талановиті жінки і в той спосіб при кінці 80 років минулого століття прибралося поважне число українських письменниць, котрі рішились виступити перед українською громадою гуртом, щоб показати силу й значіння тодішнього жіночого руху. Провід того гуртового виступу взяли на себе Наталя Кобринська і Олена Пчілка й за порадою Івана Франка вони склали першу збірку творів українських письменниць, котру видали під заг. «Перший Вінок» — жіночий альманах в 1890 р. Цей перший великий свій здобуток українські жінки завдячують спільній праці та порозумінню, до яких довела організація.

«Бачучи, яку користь несе організація, як багато краще можна вести працю зеднанними силами, почали організуватись

жінки і по інших містах Галичини та України, а згодом й по цілому світі, де живуть українці на еміграції, почали повставати українські жіночі організації з різними цілями та завданнями, які вибирають собі в наслідування праці своїх ідеальних одиниць. Закипіла праця! Почалась виміна думок, поглядів, поширення світогляду. Почали виходити письменницькі твори зпід пера жінки, що збуджували подив в чоловіків, котрі побачивши такі здібности, з пошаною відкрили двері жіноці до високих шкіл та інших культурних установ, досі недоступних лише чоловікам. Цей свій здобуток використало жіноцтво наше як снід і за короткий час на світовому годиннику, бо лише за п'ятдесят років, від заснування першого жіночого товариства, а з ним і початку активного жіночого руху, успіло гідно заманіфестувати свої здібности, котрі поставили жінку на рівні з чоловіком. І маємо сьогодні жінок у всіх ділянках політичного, культурного й наукового життя. Маємо сенаторку Олену Кисілевську, археолога Катерину Грушевську, незрівняного педагога Константину Малицьку, велику письменницю-клясику п.с.к. Леся Українку, Ольгу Кобилянську, і багато багато інших визначних жінок, про котрих корисну діяльність можнаб говорити довгі години.

«Та увішали цей український жіночий рух найвищим успіхом наші січовички-героїні, як пр. четар Олена Степанівна, хорунжий Софія Галечко, десатник Павлина Рис і багато інших котрі збройно борючись з ворогами Української Держави, доказали, що національна свідомість й любов до свого Народу додають і фізичної сили

та витривалості й що немає такої праці і посвяти, якої не може дати свідома сильна духом жінка, коли цього вимагає найвища ідея. А Ольга Басарабова, карний член УВО, що прийняла мученичу смерть з руки ката Українського Народу, не зрадивши своєї святий ідеї, стала ідеалом і провідною зіркою всього поступового українського жіноцтва в цілому світі. І де лише можливо організуються жіночі товариства під її іменем, котрих члени до всякої можливої міри стараться продовжувати недокічену працю цього велитня духа.

«Почали організуватися жін. відділи ім. О. Басарабової і при націоналістичних товариствах УСГ та УНО в Канаді. А минулого року в травні повстав такий жіночий відділ при Українській Стрільській Громаді в Монреалі.

«На початок вписалось до нашого відділу всего десять членок. Та ці свідомі енергійні жінки відразу приступили до уложення плану праці своєї організації. Перше всего постановили уряджувати часті зібрання, на котрих всі членки малиб змогу краще порозуміватись, зжитись в тісній товариській відносини, вимірюватись думками та поширювати свою національну свідомість й свій світогляд взагалі, при помочи рефератів, відчитів, дискусій та читання здорової відповідної літератури. На дальшому плані праці поставили урядження святочних концертів та академії для ршанування наших національних свят, памяти наших національних героїв та заслужених осіб взагалі.

«Також мали уряджувати різні підприємства, чи то самостійно чи спільно з іншими націоналістичними товариствами, з котрих грошовий прихід мавби іти на піддержку визвольної акції, націоналістичної преси

та інші національні цілі. Солідарно взялись до праці членки жін. відділу ім. О. Басарабової і їхня діяльність за рік представляється, як слідує:

Крім основних зборів відбулось в жін. відділі 12 сходин місячних, 24 звичайних, 2 надзвичайних та в листопаді приписаним статутом загальні річні збори. На всіх сходинах даво самими членками опрацьованих 6 обширних рефератів та 4 лекції з історії України. При тому майже на кожних сходинах відчитувано дискусійні статті з жіночих часописів, котрі передплачує жін. відділ і націоналістичних часописів. Також два реферати на загальні жіночі теми дали в нас на запрошення одиниці зпоза товариства.

«Перший концерт дав жін. відділ минулого року в травні з нагоди «Дня Матері». В серпні того самого року уряджено святочну академію для вшанування памяти Лесі Українки, в листопаді жін. відділ взяв участь у святі першого листопада, а в січні ц. р. у святі Української Державности. В лютий урядили членки жін. відділу святочний концерт в честь Ольги Басарабової. В березні спільно з гуртком УСГ та філією УНО уряджено Шевченківський концерт. Тепер вдруге від своєї заснування наш жін. відділ святкує «День Матері».

«Протягом року дано 8 вистав з рамени жін. відділу (а в усіх інших виставах даних гуртком УСГ та УНО брали участь також і членки жін. відділу. Уряджено 6 чайних вечірків, спільну святую вечеру та спільне свячене. Немало причинились членки жін. відділу до успіху базару, який відбувся з рамени УСГ та УНО минулої осіні. Прегарно вивязувались жінки також в розпродажі позамісцевих розігражкових білетів, колектортажі преси, у збірках на національні цілі і т. п.

«Грошового приходу за рік, жін. відділ мав поверх \$300, котрі переславо на згори призначені національні цілі. Коли взяти під увагу, що майже всі членки нашого відділу працюють на своє удержання й що лише вільні поза працюю години посвячували на роботу організації, то мусимо признати ім, що виконували цю роботу з псевтото та великим розумінням, коли за рік вєспіли виявити повищу діяльність.

«За працю й зобовязаннями не лишалось часу навіть на ведення акції за приєднанням членів нашому гурткові. Та оказалось, що програма й праця нашого гуртка говорила за себе не гірше, як можаб говорити словами. Бо за рік збільшився наш гурток на 32 членок і сьогодні чисить наш жін. відділ ім. О. Басарабової 42 членки.

«Цей немалий гурток свідомих жінок, піднесених тим моральним довершенням, яке дає їм свідомість, що находиться на правдивому шляху до здійснення свого найвищого ідеалу та піднесених на дусі корисною працюю, яку мають за собою, зі збагаченням світоглядом який дала їм організація, сьогодні стоїть відсвіжений надіяма на певний успіх та готовий до другого року праці, до якої візьметься з новою енергією.

«В імени цих жінок кличу всіх українських громадянко, що ще не стоять в рядах націоналістичних орга н і з а ц і й: — Вступаєте в наші ряди! Поможіть нам в наших зусиллях поставити Український Нарід на рівні з іншими культурними народами через працю, яка веде до освободження всіх українських земель зпід ворожих окупаций та зедження їх в одну Соборну, Незалежну Українську Державу. А станеться це лише тоді, коли всі українці поставлять свою Націю понад все, так як учить нас Український Націоналізм».

ВІДДІЛ 26 СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ В ГЕМТРЕМК, МІШ

В першому ряді зліва на право сидять слідуєчі пані: К. Шавіньська, К. Хомяк, К. Яремчук, А. Сенків, К. Бугінь, А. Чайковська. В другому ряді стоять: М. Собецька, К. Горин, А. Руда, К. Крутка, А. Кривіцька, Т. Гайдук, Г. Бабів, Т. Галенда, А. Антонів, П. Гинник. В четвертому ряді стоять: П. Винник, Ю. Кульчицька, Ю. Прибила, А. Войтишин, М. Заблоцька, А. Біда, А. Косар, В. Шаремета, С. Кубаса, П. Гузен. В четвертому ряді стоять: І. Козак, М. Машталар, Т. Сологкій, М. Кулинич, П. Берладин, М. Васко, К. Стахів, Г. Крук, М. Джумага, Р. Прислуцька, Р. Цебринська, К. Кардаш. В п'ятому ряді стоять: Ю. Костюк, М. Старжинська, Ю. Когут, К. Готра, Т. Клинш, С. Байор, А. Войціховська, П. Будзал, М. Шандяк, А. Байор, П. Кіцул.

Др. А. Т. Кібзей.

ЖІНОЧІ НЕДУГИ

Б. ОБСТЕТРИКА АБО ПОЛЖИНИЦТВО (Obstetrics or Midwifery)

В першому відділі про жіночі недуги, або т. зв. «Генекологія», я вже писав про різні функції родних органів, їх недуги, про концепцію й т. п. Приходиться тепер писати дальше про вагітність та породи, їх абнормальність і т. д. Оже почнемо від вагітності.

1. ВАГІТНІСТЬ (Pregnancy)

Першою ознакою запліднення, а зглядю вагітності є застановлення місячного періоду, що настає десь по трьох тижнях по заплідненні. Запліднена жінка починає відчувати завороти голови, отяжілість та має наклін до блювання (ригання). Рівночасно й савки на грудях у неї починають з дня-на-день побільшуватись; її болить в крижах, а з часом вона жалується й на натиск на кишки, запір, спричинений натиском матиці. Сама матиця поступено більше й стається тяжчою та поволі зсувається вліди. По чотирьох місяцях плід в матиці стається за великий, щоб міг зміститися в кістяній клітці (мидниці), яка його оточує; він починає промощувати собі шлях вгору до черева.

Річ ясна, що зріст і розвій плоду в утробі матері є получений з всілякими недомаганнями, а ті недомагання даються слабше або сильніше відчувати, відповідно до загального здоров'я жінки та відповідно до обставин, серед яких вона живе. Найбільше дошкулують такій жінці кишкові недомагання, бо плід тисне на долішню кишку, а часом навіть на мочевий міхур так, що й запір є й моч тяжко віддавати. Цей натиск відчують завше також жили в долішній часті тіла. І тому вагітні жінки терплять різнож на такі недомагання як т. зв. гемороїди. Загалом жінки делікатнішої, слабшої будови тіла більше відчують ці недомагання, ніж жінки сильні й здорові. Слабим жінкам дошкулують притім і серцеві неправильності, биття серця, умлівання, кашель і т. п.

СПОСІБ ЖИТТЯ жінки в часі вагітності повинен бути спокійний, правильний, а дієта легка й поживна. Вагітні жінки не повинні тяжко працювати, а коли взагалі мають щось тяжчого до роботи, так повинні по роботі спокійно відпочивати та не денервуватись. Такі недомагання як запір, гемороїди і т. п. треба лікувати відповідними способами. Взагалі всякі недомагання в часі вагітності лікується або облягчується їх

ділання й засідки відповідно до їхньої сили й проявів. В послідньому місяці періоду вагітності треба звернути особливу увагу на савки, котрі у молодих матерей якраз в тому часі сильно болять і стають вражливими на всяке подразнення. Їх треба змивати щодня течами, які зменшують болі як приміром: виварок з дубової кори, бораксовою або алюміновою водою й т. п. Однак найкраще змивати їх щодня добре розпущеним алькоголем і водою. Болючі савки причислюються до болів в самій матірній груді, а тоді мати стається неспібною до плекання дитини, що справляє багато клопотів та невдоволення.

2. НЕДУГИ В ЧАСІ ВАГІТНОСТІ (Diseases During Pregnancy)

Вагітна жінка може, так як колинебудь, попати в різні недуги. Між иншими, вагітна жінка попадає в часі вагітності звичайно в такі:

(а) НЕДУГА БЛЮВАННЯ В ЧАСІ ВАГІТНОСТІ (Vomiting During Pregnancy)

Це важка й часами дуже важка недуга й томо бажаю тут сказати обширніше про ню.

Майже половина вагітних жінок терпить в перших кількох тижнях вагітності на завороти голови, а навіть часами блює ранками, але така слабкість звичайно кінчиться відразу по 6—8 тижнях і жінка приходить до здоров'я. Але буває, що таке блювання остається в часі вагітності правильним явищем і триває через довший час, а навіть через цілий період вагітності. Це якраз залежить від того, яка цьому причина. І в тому напрямку досліди лікарської науки виказують, що може воно походити головно з двох причин, а саме: від нервовості й від якогось затроєння.

Коли блювання походить від нервовості, або від причин, що стоять в звязку з якимись недомаганнями родних частей тіла, так дбайливість і виклювання таких неправильностей або вжиття відповідного психічного впливу на хору жєнщину, може навіть протягом короткого часу повернути її здоров'я до нормального стану.

Та инакше мається справа, коли грізне й часте блювання походить від затроєння. Це якраз є важна річ для лікаря, щоб пізнати і відрізнити, з якого рода блювання матьє до діла.

Блювання з затроєння може бути востре або хронічне. Затроєння таке може бути сполучене з недомаганням нирок, серця, печінки й т. п. Одно і друге починається цілком подібно, як зви-

чайне блювання вагітної жінки, але відтак — як це вже попередньо зазначено — переходить воно в таку силу, що жовудок жінки нічого в собі задержати не може.

В острій формі таке блювання прибирає скорий перехід. Вже по кількох днях звичайного блювання, жінка виблює матерію, подібну до паленої кави, попадає в стан ослапості й непритомна гине протягом тижня або десяти днів. Коли таке затроєння є хронічне, то подібний стан може тривати й цілими тижнями; жінка сильно худіє, денервується, врешті втрачає притомність, а часом попадає в конвульсії й так кінчить життя.

ЛІКУВАННЯ такого блювання майже ніколи не дає успіху. Ще найлучший спосіб є відразу, як тільки лікар розпізнає недугу, спричинити абортцію — себто зігнати плоду дорогою операції.

(6) КОНВУЛЬСІЯ В ЧАСІ ВАГІТНОСТІ (Eclampsia)

Це рівнож дуже поважна недуга, котра часами може захопити жінку в останніх місяцях її вагітності або й в часі злогів перед народженням дитини. Та недуга знаменується наглими корчами, утратою притомності й може повторюється багато разів все новими наворотами або й скінчиться смертю жінки.

ПРИЧИНОЮ конвульсії є головю «Нервовий Настрій», правдоподібно спричинений всякими токсинами дитини в утробі матері. Часом до цього долучаються нервові та серцеві недуги.

ПРОЯВИ. Недуга починається звичайно слабим болем голови й околиці чола, опухненням ніг і повік. Це перші признаки. Притім чується ослаблення, в голові шумить, воїтується, а деколи тратиться й пам'ять. В очах темніє, аж врешті приходить запад конвульсії, що тривають кілька мінут, почім знову притихають, залишаючи по собі страшний біль голови. Такі конвульсії, як сказано, можуть фатально скінчитися. Тому нагла поміч лікарська є тут конечно потрібна.

ЛІКУВАННЯ відбувається через операцію. В більшості випадків треба негайно вибрати дитину з матиці, щоб усунути причину. Тимчасом удержується жінку при житті, контролюючи напади конвульсій при помочі етеру або хлороформу. В легких випадках допомагають гарячі обклади цілого тіла за винятком голови, де треба прикладами якраз холодні намочки або й мішки з льодом. Подібно ділає суха, але гаряча вулиця. Одно й друге служать на це, щоби викликати поти тіла. Взагалі чимскорше розпізнається прояви цієї недуги й чимскорше взятися за її

лікування, тим певніше можна числити на добрий успіх.

3. ПОРІД ДИТИНИ. ЗЛОГИ. (Childbirth, Delivery)

Природно порід дозрілої дитини наступає по упливі приблизно 280 днів від послідного місячного періоду у жінки. Але цей речинєць не завжди однаковий. У одних жінок він дещо коротший, у других довший, відповідно до організму жінки та всяких других обставин. У всякому разі, жінка, що є «при надії», не повинна лякатися свого стану й спокійно дожидати часу. Особливо повинна вона бути терпеливою й не приспішувати породу, щоби тільки якнайскорше позбутися тягару, бо такий поступок не то не допомагає, але навпаки, продовжує злоги й наражає жінку на більшій прикромості ніж тоді, коли порід відбувається своїм природнім шляхом і в своїому часі.

Не буду тут довго розписуватися над цією справою, бо воно забрало б багато місця; а зрештою існує за це особна наука акушерії, що подає й найменші подробиці, як обходиться з вагітною жінкою в часі породу та з новонародженою дитиною. Але не завадить, коли бодай в загальних начерках дещо й про це скажемо.

ПРОЯВИ. Першими проявами зближення породу є звичайно те, що вагітна жінка, коли прийде «свій час», почуватиться легше, шій меншою як була тай віддих у неї легший. Це тому, бо дитина в її лоні зсунулася глибоко вдоліну, в напрямку родних частей тіла. Рівночасно родні органи охлявають, стаються вогкими та зачинають відділювати з себе слезисту теч. Це знак, що дитина в дорозі. Жінка відчуває те і стає трохи нервовою, а навіть приховатою. По якомусь часі охоплюють її за переміну гарячі дрощі: вона відчуває сильний натиск на віддавання калу й мочі, а врешті охоплюють її породові болі з перемінами що 10 до 15 хвилин. Часом від самого початку збирається їй на млоїня, а деколи навіть на ригання.

Цілий порід тріває около 18 до 24 годин з першою дитиною. При породу другої чи третьої дитини (і т. д.) час породу тріває багато менше, то є від 6, 8 до 12 годин.

Процедуру породу можна поділити на три стадії, або об'яви:

(а) Перша стадія, є той час, доки шийка матиці не розшириться та не отвориться до того степеня, що голова дитини може через неї пройти. В нормальном стані, отвір цей не більший обводу кінця сирізка. І коли таке поширення (Dilatation) шийки матиці відбувається та побільшується за кожним родовим болем, (що повторюється що 10—15 хвилин і триває мінус

ту-дві) голова дитини посувається нижче через цей канал, чи отвір, а врешті натискає на т. зв. міхур або оболонку (Membranes).

Міхур цей (чи оболонка) є в роді торбики, наповнений на пів водою течею. Він заповняє цілу матицю. В цьому міхурі (в матиці) живе й росте у воді, немаче рибка, дитина.

Врешті, при сильніших болях, корчі матиці натискають сильно на оболонку, котра виставляється через отвір матичної шийки (Cervix) й вона пухка й продирається. З похви тоді витікає вода.

Ціла ця стадія триває від 12 до 15 годин, почавши від першого болю. В наступних родах період цей значно коротший, від 6 до 8 годин.

Шийка матиці є тоді розширена вповні. Голова дитини виставляється через шийку й говоримо тоді, що перший період або стадія породу скінчилася.

До цього часу жінка могла ходити, сидіти і т. д. Від тепер конечно треба положити її до ліжка, бо поради зближаються.

УВАГА. Продертя такої оболонки може наступити часом навіть без болю або надто скорше перед розширенням шийки. Породи такі називаємо «Сухими Породами» (Dry Labor). Отворення шийки йде тоді дуже повільно, бо нема води в оболонці, щоб рівномірно натискати на отвір шийки. Отже самий порід може значно спінитися. Можуть також наступити різні комплікації, де й дитина може вдуватися. І це власне є час, коли треба помічи й поради лікаря або доброї акушерки.

Дальше треба звернути увагу тих, що цікавляться цією справою на «абнормальні породи». Не все дитина родиться головою вперед. Дуже часто дитина приходять на світ задком, плечем, лицем, ногами і т. д. В таких випадках конечно є поміч лікаря.

Є знову випадки, що отвір в самій кистяній ямі є змаллий і тоді дитина не може народитися. Лікарі-акушері вживають тоді до породів різних інструментів, якими витягають дитину або в тяжких випадках, переводять черевну операцію (або т. з. "Cesarian") де через отвір в череві й матиці, витягають дитину.

(б) Друга стадія породів — це час від кінця першої стадії аж до народження дитини. Родові болі тоді змагаються й повторюються що 5 минут. Жінка відчуває страшне тиснення вдолину. Корчі матиці зі страшним боєм збільшуються. Хорій хочеться на стелець та на воду. За кожним боєм може показатися трошки крові. Лице та вигляд хорій зміняється, червоне, живчик підноситься. Ситуація стає грізною.

Та все це триває яких дві години, в нормальному стані, з першою дитиною. Болі побільшу-

ються, полові органи розширюються й на останку родиться дитина.

В наступних родах — болі лекші й час звичайно не триває довше як годину. Та все це залежить від стану здоров'я, від сили та розвинування полових органів жінки й т. д.

(в) Третя стадія породів — це час коли вже дитина вродиться, має до діла з т. з. місцем (Placenta). Є це та оболонка, чи міхур, де дитина перебувала через дев'ять місяців; та округла часть м'ясистого органу завбільшки долони, що зовемо Плацентою. Ця Плацента є прикріплена до стіни матиці. Від неї йде подовгаста як кишка стяжка, або як зовуть люде, «пупець», (Umbilical Cord), що кінчиться в череві дитини. В цій стязці є повно жилко—(артерій та венів), через котрі кружляє кров — біжучи аж до місця (Placenta), де ця кров забірає від матері поживу, кисень й т. д., а лишає всякі зужиті частинки, як вуглеводний квас, воду, азот і т. д. Лише при помочі цього місця та «пупця» — дитина може діставати поживу від матері в її утробі. Коли ж приміром таке місце, або «пупець» відірветься, або перервався завчасу в утробі матері перед народженням дитини, розуміється, дитина така дуситься й вмирає. Важним є отже, за раз по народженні дитини завязати «пупець» в двох місцях, то є, близько черева дитини раз, і у віддалі ціля — другий раз. Тоді чистими та стерилізованими ножицями треба перетяти «пупець» межі двома вузлами. Дитину тоді треба взяти десь на бік і чекати коло хорій поліжницї, доки не вийде місце.

Добре є натирати череву рукою, щоби матиця корчилася та щоби не було забагато кровотоків, і, коли така матиця трошки відпочине по народженні дитини, при натиранню черева вона за яких п'ять-десять минут починає корчитися. Болі, що тепер устали, звичайно вертаються ще раз і при маленькому напруженню черева та потисненню вдолину — яких 15—20 минут по породі — виходить із матиці через похву місце з оболонкою та «пупцем». На цьому кінчається третя стадія породів. Але не все йде справа так легко. Часом місце не хоче так скоро відорватись. Притім може бути вибух крові з матиці; жінка умліває й наступає поважна хвиля. Така жінка повинна в кожному разі лежати на рівному ліжку, або столі. Ту часть ліжка або стола, де є ноги жінки, добре є піднести вище, щоби голова знаходилася в нижньому положенні. Притім добре натирати череву понище «пупця» руками, щоби матиця замикалася-корчилася. Належить тепер потягати поволеньки за «пупець», що вистає з похви, щоби вийшло місце. Однак

(Продовження на ст. 21.)

Іван Франко

Іван Франко

Іван Франко

ПАТРІОТ

Все я бисто виджу,
 Все оплюю, все збриджу.
 Все сквашу, все розстрою,
 Всіх гіркістю напою.

Де треба, влізу в душу,
 Де схочу, честь нарушу,
 На кожного подвіря,
 Посію недовіря,

На кожного підсіння
 Положу підозріння, —
 І все те, все буквально
 Я вчиню так формально,

Спокійно і прилично
 І повні методично,
 Що все уйду скандалу,
 Не нюхну криміналу.

А хто би мав охоту
 Назвать мою роботу
 Яким поганим словом,
 Я судом гоноровим

Йому прикручу роги,
 І чистий, без тривоги,
 Неначе пес за плотом,
 Вес буду патріотом.

Рефлексія

Важке ярмо твоє, мій рідний краю,
 Не легкий твій тягар!
 Мов під хрестом отце під ним я упадаю,
 З батьківської руки твоєї допиваю
 Затроений пугар.

Благословлю тебе! Чи ждять тобі ще треба
 Поваги й блиску від будуччини,
 Чи ні, — одного лиш тобі бажаю з неба,
 Щоб з горя й голоду не бгли теть від тебе
 Твої найліпші сини.

Щоб сіячів твоїх їх власне покоління
 На глум не брало і на сміх.
 Щоб монументом їх не було те каміння,
 Яким в відплату за плодоче насіння
 Ще при життю обкидувано їх.

ТОМУ вісімнадцять літ помер найбільший син галицької землі — Іван Франко.

Іван Франко народився дня 15 серпня, 1856 року, в селі Нагуєвичях, дрогобицького повіту. Батько його був сільським ковалем і вже за дитинствах літ привичав сина до важкої праці. По скінченню сільської школи, він учався до нормальної школи, а відтак до гімназії в місті Дрогобичі. Університетські студії кічав у Львові, а докторат філософії одержав у Відні.

Франко був незвичайно здібним хлопцем, так не диво, що робив великі пости в науці та все стояв на чолі в класі. Однак сама шкільна наука не могла задоволити талановитого молодого хлопця та заспокоїти його жажду знання й він спрямовує свою енергію на поле письменства. Вже в гімназії почав він писати вірші, короткі оповідання та робити різні переклади з інших європейських та старинних літератур. В пізніших роках його життя, його писане слово стало так могутнім, що воно перейшло в заповіді цілого українського народу.

Великий вплив на Франка мав Михайла Драгоманів, славний український вчений та письменник. Він саме тоді востро картвав українську старшу інтелігенцію за її назадність та за скорузість, а молодь, за її лінивість в думанню та її вузькі погляди на світ. Франко став по стороні Михайла Драгоманова й почав ділом переводити в життя його думки.

За це прийшлося Франкові перетерпіти млого мук та переслідувань. Кілька разів мусів він провести по кілька місяців в тюрмі поміж злодіями та іншими злочинцями. Міністерство не згодилось його признати професором львівського університету й таким чином поз-

бавило його певного та сталого матеріального забезпечення. Але ці гіркі хвилини та урядові переслідування буди нічим супроти цього, чого зазнав він від українського суспільства, а головню, старшої інтелігенції Галичини. Його ім'я стало пострахом для неї, символом перевороту та революції. До нього відносились з погордою та ненавистю, йому всюди відмовляли в українських інституціях праці, а вквці що найгірше, сторонили від нього, як від якогось проказаного чоловіка. Щоби здобути кусник хліба для своєї родини, не раз приходилось йому прийняти працю в польських видавництвах і у ворогів шукати ласкавого хліба.

Але Іван Франко не упав під важкими ударами життя, а навпаки; вибравши собі шлях життя, ступав по ньому відважно вперед, не зблочиючи з нього ні на хвилину. Без огляду на сумні наслідки, без огляду на відхищення самого громадянства, він рішився йти проти фіал та принести себе в жертву, щоби відплатитись цьому бідному, заголюканому народові, який його виплекав. Тому саме він поставив до себе дві вимоги: почуття обовязку до свого народу й потребу безнастанної праці. Він полюбив свій народ найчистішою любовю й з любови до нього віддав йому всі свої сили. Він вірив в працю, як шлях до всяких культурних та політичних здобутків і їй посвятив ціле своє життя. Чи ж диво, що по ньому осталися сотки дорогісних перлин, які не один народ вложив би з великою радістю в свою скарбницю? Але за свого життя, Франко, не діждався повного признання за свою працю та посвяту. Підточений важкою недугою, він помер 28 травня, 1916 р. в нужді та біді.

Але Франко й не сподівався за свою працю якіс слави чи надгороди від свого народу. Як це він чудово представив в своїй поемі «Каменярі», він був одним з тих, які добровільно взяли на себе обовязок боротися за права та долю народу. Відкрікнися світа та власної родини, вони рішили самі загинути при праці, щоби тільки

своєму народові промстити шлях до щастя та волі.

І чимдалше ми віддаємося від хвилини його смерті, чимбільше поглибуємося в його золотих словах, так яснішою авредею сияють великість та могутність цього великого українського мужа. І сьогодні майже в кожній українській хаті, побіч портрету Шевченка, можна побачити й портрет Івана Франка. Народ пізнав в ньому, хоча вже по його смерті, свого пророка, учителя, борця й бодя сьогодні клади свою голову в великій та глибокій пошані перед своїм добрим і вірним сином.

На його думках та кличах виховалось це покоління, що осмілилось розбурхати народню стихію в останніх роках та вступереч всяким несприятливим обставинам, створити бодя на короткий час свою вільну та незалежну державу. На його думках та кличах відроджується сьогодні чистий та правдивий націоналізм, який творить нові лави Каменярів та заставляє їх віддавати своє життя за свій народ. А коли український загад, як за Україні, так і в Америці ще більше протуджується сьогодні чистий та правдивий націоналізм, який творить нові лави Каменярів та заставляє їх віддавати своє життя за свій народ. А коли український загад, як за Україні, так і в Америці ще більше протуджується сьогодні чистий та правдивий націоналізм, який творить нові лави Каменярів та заставляє їх віддавати своє життя за свій народ. А коли український загад, як за Україні, так і в Америці ще більше протуджується сьогодні чистий та правдивий націоналізм, який творить нові лави Каменярів та заставляє їх віддавати своє життя за свій народ. А коли український загад, як за Україні, так і в Америці ще більше протуджується сьогодні чистий та правдивий націоналізм, який творить нові лави Каменярів та заставляє їх віддавати своє життя за свій народ.

ЦІКАВИЙ ЛИСТ З ЮГОСЛАВІ

До Редакції «Жіночого Світу»!

Я нице підписана вдаюся до Вас з великою просьбою переслати нам кілька книжок. Є нас тут невелика горстка на цій чужині, під тим чужим сонцем. Нам недостає тут всего, як хліба, так грошей, а головню те пер відіач цієї скрути, що ми заледви спромоглися на поchtовий значок. А головню недостає нам цього, що дя нас наймиліше: просвіти та рідної писаної мови, хоча ми дуже її жадні й наші серця не перестають тужити за нею.

Отож прошу Вас, змилосо-рдіться над нами, бідними й дур-

ними на цій чужині й вишліть вам пару книжок, нехай і ми повеселимось своїм писаним словом. До кого-ж вдатись за ним, як не до своїх?

Остаємось з великою надією,
Марія Тесля.

Замітка: — Цей лист вразив нас до живого. Українські жінки просять-благають кілька книжок аж з далекої Югославії, щоби могли потішитись рідним словом на чужині; щоби могли збагатити своє знання та не остати «дурними», як вони просто заявляють.

А тут — бодай і не казати. Ми вже рік видаємо журнал та тремтимо над його долею кожного місяця. Кожного місяця приходиться прямо з словами в очах просити друкарів, щоби видали ще бодай одно число та в чекали ще трохи на старі довги.

На які дві сотки тисяч Українок в Америці, тільки сотка передплатників. Навіть ці, що зовуть себе свідомими й мають великі претенсії до проводу, коли читають журнал, так даром. Так надаліш не може бути.

Досі Дітройт та Вунсакет вдержали журнал при житті, бо ці дві місцевості напружували всі свої сили й прислали найбільше передплат та жертв. Тепер черга на інші місцевості. Коли Українки таки не прийдуть з негайною помічю журналові, коли надалі будуть ставитись обоятно до цілої справи, так дні журналу пороховані.

Нашим жінкам в Югославії ми вислали всі числа «Жіночого Світу» та прохаємо всіх ширях жінок, в яких може де вляється українське писане слово по шафам, щоби переслали нам ці книжки, а ми радо перешлемо цим свідомим і не «дурним», але мудрим українським жінкам.

Редакція.

ПЕРША РІЧНИЦЯ

Дітройт, Міш.

Дня 12 травня, п. р. відбувся величавий бенкет в місті Дітройт, з приводу першої річниці одинокого жіночого журналу в Америці, заходами чотирьох відділів США в Гемтремк та Дітройт.

Саме улаштування бенкету мало на цілі дві річі: перше, запізнати весь загал з цілею й поступом видавництва та одержати оцінку того-ж загалу; друге, здобути бодай трохи фонду для вашого журналу. Можна сміло сказати, що наші заходи увінчались гарним успіхом п.д кожним оглядом, як матеріальним, так і моральним.

На бенкет прибуло окола дві сотки гостей та членкинь. Між ними знаходилися многі українські професіоналісти, підприємці, а з чужих, майор Левандовський з дружиною та пані Алверд з «Інтернешенел Інституту». Промовляли в українській мові: др. Цегельський, др. Кібзей, др. Яців, адв. Панчук, адв. Чарновський і пп. Кіптик, Кузь, Федитник. По англійськи говорили: майор Левандовський, пні Алверд, адв. Салович та п-на Шустекевич. Всі бесідники складали свої побажання українському жіноцтву та в ширих і теплих словах підкреслювали всі великі користи, які за посідинний рік приніс в освідомленні української жінки та поширенню організації, «Жіночий Світ». Пріміром: пані Алверд зазначила, що українське жіноцтво повинно бути горде з такого гарного журналу, бо жінки многі інших національностей, хоч вони більш числом та багатіші на гроші, не можуть досі почивитись таким гарним здобутком на своїому культурному полі.

Особливе було гарне відношення всіх гостей до нашої мо-

лоді редакторки, п-и Марії Бек. Усі подивляли її завзятість та ідейність; ставили її за приклад иншим жінкам. Дія прикладу, як вона без корисно та щиро працювала для журналу й серед яких важких обставин приходилось їй видавати цей журнал розповів деякі цікаві факти др. Цегельський, який особисто відвідав редакцію нашого журналу. Прямо не хотілось вірити гостям, щоби загал українського жіноцтва а головне, його свідома частина ставилась обоятно до цієї важкої справи.

На кінци промовила сама редакторка. Її слова плали бистрою струєю, коли вона говорила про всі труднощі, які прийшлося їй поборювати в перших місяцях. Прілице ясно коли оповідала про успішні журнали та його праці. Вона прямо підносила гостей з кресла, коли говорила про будучу працю та про надію на будучі успіхи. Одним словом: її промова зробила глибоке вражіння на присутних і переконала на одного мужа, що й його жінці треба освіти, знання й більш патріотизму.

Зараз таки на галі, десять гостей й то в більшості мущини, передавали «Жіночий Світ», що було й доказом їхнього щирого відношення до жіночих стремлень, збудувати сильну жіночу пресу в Америці. З самого бенкету осталося \$42.92 приходу, які переслали до редакції журналу. Значить-ся, що й матеріальний успіх був гарний.

Треба бути вдячним всім гостям, всім бесідникам, п. Топорівському, п. Кульчицькому, п-ні Козаркевичиній і всім тим паням, які причинилися матері-

(Продовження на ст. 26)

Марко Черемшина

ТУГА

ЩЕ ЛИШЕНЬ вірою животію і віткою із свого гроба. Вийду на царинку, а тут хліб росте, підоймаєся. Але є й така стебелінка, що виане-усихає. Думаю собі: це я саміська.

Скажи мені, сонечко, чи боже око, чи видити ти мого Юрійка золотого?

Може десь далеко на чужій царинці, хоть на полонинці, хоть на дарабі, на бистрій річці, хоть на широких лані?

Наверни наперед мене його солодкий погляд з під брів лискучих! Принеси з його личка той його усміх парубочький, присунь легоньким леготом його віддих любий!

А як він у могилі, то понеси тоту слюзу з моїх очей на ту синю цвітку, що його очима з могили до тебе поглядає. Шепни мені твій довгий лісовий шум, за мого Юрійка хоть одно що найтихіше слово!

Полнь облаками, ти, біла хмарко, мого милого шукаючи!

* * *

Заржав кінь у лісі, а я минаюся.

Беру, каже, свій кріс тай свого коня, може борше тоту Україну виборемо!

А як я коня закосичила тай чорну гривну заплітками, то він присягався, що не на віину, але на весілля іде.

А яка, питаю, буде тота Україна?

А він схопився у стременах срібних тай каже: всі гори-долини тай полонини, як земля виширши, як небо ввишки. Тай душа мене обіймаючи. Весь ліс замаївся, всі трави позацивітали, вся птаха розщебеталася, всі люде розігралися, всі гери порозштрикалися.

А він верг на мене павяний вінчик тай битим гостинцем ко-

нем заграв. А за ним хлопці, сама охота, самі молодці, легіні грешні, як ліс молоденький. А село каже: то наша сила, наша надія, то наші стрільці, а напередовць, як божа динка, як сонце в жнивка.

І відлетіли, як орли сизі, як вітер з гаю, як піна бистрої річки.

А я жду, сподіваюся.

* * *

Білу полотно над рікою тай переказую: може десь ви, води, споїтеся з другими водами та найдете в світі мого Юру, то скажіть йому, що сльозами поливаю полотенець йому на рантухову сорочку білу...

Піду д маржині в полонинку тай визираю та виглядаю, а його нема. Коровки пізнають мій страждунок тай мукають аби милій відозвався, а овечки блетуть тай у травах афини показують. Та кому я їх буду рвати, мої ярочки любенькі? Та кому я буду скором прятати, коровки красенькі?

А зимарка каже: нема кому крізь віконце загомоніти, нема кому полонинку розвеселити!

А дощик теплий дрібно намовляє: надівайся миленького кожної години!

Кажу я до ліщини: зроди горішки для мого Юри на колядоchu!

А до явора кріслатого: тримай холод для миленького!

А до кедрини: цвисти голубо на весіллячко!

Чорний дуб перебиває: проси майстрів, най йому хрест втешути!

А ягідки з під листочків не перечуть, ні!

А сині голуби не лопочуть крильцями, ні!

А вгадлива папороть не радіє, ні!

Куди гляну, самі цвіти, то червоної гей луна, то сині гей тото небо, що по нім орли літали.

Щось вєся д горі, як довга фана.

Серце видить, а очі ні. Але та фана грає на сонци тай бе мене по твари.

Та-же то тая стежечка, що він ходив нею ід мені!

Іде попід смєречину, а смєрчина здалєка моргає на нею. Іде попід березину, а березина хап за бинду на кресані та кресаню д горі.

А личина лягає наперед не-го тай граєся кидки.

А Бистрець то підлягає тай бігом до мене: твій милій іде!

Трави клоняться і стелються йому під ноги.

Радуйтеся, гори-долини, мій милій іде!

А де-ж його густі брови, де твар молоденька?

Де рушничі назад плечий?

Де легкий хід парубочький?

Де усміх саду у весні?

Де погляд ясної динки?

Де запах меду?

Вітрець повіяв, весь його образ звіяв.

* * *

Круто йде стежечка, йде гет від мене, не обертаєся, не оглядаєся, як тота розпуга межі громами...

З поза зимарки підходять до мене неня, зіллям личко умивають.

Не вся птаха, Марічко чічко, з вірею повертає!

Не всіх стрільців Україна до дому повідсилає!

Не всі перстенці поміняють-ся! Не всі напередовці повертаються!

Ти, донько, пережурися, тай переминаєся тай розвеселися.

У добрі бродили, в танані хо-

лиш, ти одиначка!

Скинь гет перетінець, скинь з чола хмарку, скинь з серця спуз, а з очий слоту!

Є тобі пара, другий легіник з красного роду!

Захиталися дуби-явори, захиталися зелені гори.

Нічо не скину тай не покину. Хоть най зівяну, згорю у тузі, не розлучуся, не розминуся, не розійдуся з напередовцем, стрільцем відважним, зі з його слідом на полонині, на крутих пляях, на строминах, на перехрестях, на переходах, далеких полях.

Так як у весні летів здалека до мене на білім коні як кремнь білий. Сховався у смеречині і будив мене співаючи:

«Виражала с мене мила понад тоті гори,

Розчесала с кучерики понад чорні брови!

Кучерки розчесала с, ви си закотили,

Бувай, любко, здоровенька, вже-м си розлучили!»

А верх него білі орли впали!

А як вони в село впали, то гадде крильми забило і над селом хмарою заклекотіло тай прісні душі у село закликало.

А село здрегаєс тай сонечко визирає, аби вийшли з божого ока та й аби тоті хмари розігнало. Аби над селом небо сійнуло. Аби навернулися золоті дуги, ясній мечі.

Ясні мечі в стрілецьких ручках, золоті дуги в стрілецьких бровах, ярї рожі в стрілецьких ніжках, ясній зорі над головами, прісні душі аби пощезали прич за ріками, за горами, за синім морем . . .

Жду милого тай сподіваюся із Підгіречка, із під сонечка, із далекої України.

Могила Невідомого Жовніра на Чорногорі.

Чорний Смуток

Ніч. За вікнами дощ безнастанно шумить...
Але я не здолаю заснути —
Душу змучену тяжко гнітить
Чорний смуток.

Бачу шлях. На нім постаті сірі, німі —
Повні болю, відчаю, розпуки —
Припадають з жалем до землі,
Ломлять руки . . .

Бачу заграви сотень, ні, тисяч пожеж —
Замість селищ — чорніють руїни . . .
Деж, де ті, що помстилиб Тебе,
Україно?!

Чую ляскіт жахливий довгих батогів,
Стогін, зойки, глухії ридання
І — розбещених, гидких катів —
Сміх — знущання . . .

Онде стята чиясь на шляху голова,
Друга, третя . . . і знову . . . і знову!
Рідний Край наш вєсь кров залила —
Море крови . . .

Ірина Наріжна

ДРУГА МАМА

(Продовження зі ст. 6.)

за тебе, оглянувшись між своїми земляками, а за кілька тижнів, ти зжигнеш, як зжигався й тут,— потішав хлопця Покідан.

Та хоч хлопець уже й не сперечався з батьком, то однак був дуже незадоволений з такого неожиданого виїзду. Покідан свого плану не змінив; в означений час склав своє движиме добро в чемодан й попрацювавши з сином, який був зайнятий початим іспитом, та кинувши останнє поздоровлення для Білинських, спрямувався до виходу.

— Почекайте, пане Покідане! — обізвалася Ольга, що саме в цей момент вибігла із своєї кімнати.— Я піду з Вами мені й так треба залагодити в місті деякі справи, ну, а при тій нагоді побажаю Вам востаннє щасливої дороги — жартувала дівчина, одягаючись похачем.

— Побажання я можу прийняти й тут, — сказав їй собі жартом Покідан.

— Ех, які ж бо ви скромні, але в душі все таки будете чути до нас жаль, за не виконання товариської прислуги, — сміялась Ольга. — Гадаєте, що я не знаю вашої мужеської вдачі? — добавила збігаючи за ним по сходах у долину.

— Вдача вдачено, але вам не треба було трудитись задля мене, — втрутив ясьомь мягко Покідан.

— Ну, ну, пане Покідане, моя совість не давала мені спокою, коли б по літах нашого знакомства, вас ніхто не відповдавив би на двірці — усміхалась дівчина, але слова її звеніли повагою.

— Ваша совість супроти моєї, це наче хрусталь, — замітив Покідан, зупиняючись на трамваєвому перестанку.

— Хіба ж ви... й з недовірям обкинула його вид, а опісля покрасніла, аж по саму бі-

лу шапочку.

— Я в довгах супроти Вас, панно Олю! — відповів.

— В довгах? — сміялась дівчина. — Ось маєш, кілька літ живе під одним дахом і нічого не споминає, а перед відвідом «довги»; — жартувала Оля.— Невже ви думали не вирівнявши їх, виїхати? Але ось і трамвай надходить, ходім, а з довгами порухаємось на двірці! — сказала їй нім Покідан вспів відповіді, була вже на сходах трамваю.

Це було передвечірнім часом і вільних місць у трамваю майже не було. Зразу стояли в двійку, а опісля, коли хтось з пасажирів вийшов, дівчина сіла, а Покідан став біля неї. Мовчали. Він ясьомь понуро глядів крізь вікно, а вона читала очима трамваєві оголошення. Нараз, ніби спонукана внутрішньою силою, підвела голову й зустрілася з його очима. «Довги» — пригадала дівчина, й на диво Покіданові, всміхнулася до нього. До їхньої мети не було так далеко й вони по півгодинній мовчавій їзді, опинились перед високим білим будинком.

Як найшлися перед касою й Покідан казав собі дати бажаний білет, дівчина поглянула на нього пронизливим поглядом, а опісля повернулася й заняла одну з крайних лавок, у близькій покекальні.

— Ще доброї пів години часу, — відказала їй хотіла всміхнутись, але що усміх не вдавсь їй, тому повернула голову до вікна, що находилось тут же.

— Ще доброї пів години часу — відказала.

— Ще можна роздуматись, й не поїхати, — відказала їй хотіла всміхнутись, але що усміх не вдавсь їй, тому повернула голову до вікна, що находилось тут же.

— Можна, але я своїх плянів

не люблю змінити.

— Навіть тоді, коли б вони були некорисні? — запитала дівчина.

— У своїм відїзді не бачу нічого злого, — вимавлявся Покідан.

— Я не знаю Ваших глибоких думок, і тому не називаю його злим, тільки некорисним,— відказала, підчеркуючи останні слова.

— Взглядом кого?

— Взглядом самого себе, — псяянула поважно, а опісля повертаючись обличчям до свого товарища, добавила: — Скажіть мені, пане Покідане, що є причиною Вашого відїзду? Чейже по кількох літах нашого знакомства, я заслугою у вас на довіря?

Покідан замаявся в своїй відпсвіді:

— О пані! Я не находжу слів подяки для Вас. Хібаж мій син був би таким, коли б не ви...

— Але я не говорю про Михайла? — перебила йому дівчина. — Я питаюся вас, чому ви покекаєте це місто, ви-ж перше ніколи не носились з такою гадкою? Говоріть, а то потяг надїде, й я таки не дізнаюся про це! — напирала дівчина.

І Покідан рад-не-рад переповів Білинським слова, свої побоювання, що до неправдивих наклепів, які найсумніше відбилсь на її особі й саме тому, задля її добра, він постановив виїхати з відїзді.

— І ви дали віру цьому всьому? — запитала Ольга, з болісно стягненим чолом.

— Але-ж де там! Тільки зрозумійте мене, панно Олю, я не міг би стерпіти, я-ж батько...

— Ну, так, — перебила йому дівчина — а коли б я виїхала замїж? Гадаю, що тоді Ваш виїзд був би зайвим, — втрутила задумуючись над чимсь.

— Тоді... я не знаю, — збентежився запитаний.

— Тоді ви малиб змогу оста-

Мусій Степанчук

ПОДЯКА НЕНЬЦІ

Матусю рідненька, де слів мені взяти?

Якими піснями Тебе опспівати?

Нема тої пісні й чарівної мови,
Щоб вилити частку Твоєї любови.Нема числа того, щоб все зсумувати,
Твою, ненько, ширість й любов пригадати.Навчи мене серце, навчїть думки мої!
Нехай заспіваю я Ненечці своїй!Мене Ти ростила у горю, стражданнях,
У нужді, у злиднях, у нічках неспіаних.Мене Ти у люди, у світ виправляла,
І кожний мій ступінь життя нильнувала.Яку же подяку Тобі за це дати?
Яку пісню Ненько, Тобі заспівати?тись тут, правда, Покідане? —
питалась любуючись його наглим
зворушенням.— Але-ж це неможливе, Олю,
ви-ж задія людських наклепів
не віддастесь за «першого-ліпшого»?
— вимавлявся зворуше-
нням до крайности голосом.— Не викручуйтесь, а відпо-
відайте: Чи останеться як від-
дамся за «першого-ліпшого»?
— вже жартувала дівчина.— Ні, для мене це було б
щось більше як людське гово-
рення, панно Олю! Ви й не до-
гадуєтесь, кого нагадує мені;
вам буде смішно, але мені... —
його голос заломився тут. —
Простїть, пані, але для мене
найдогідніше буде виїхати й
забути вас... — додавив гє див-
лячись на неї.— А коли, я віддамся за Вас,
Покідане, чи й тоді Ви таки по-
їдете? — запитала м'яко, пок-
лавши руку на його рамя.Біля дверей зявився портїєр
і своїм урядовим голосом вичи-
словив міста, в яких, дождаю-
чий на діврїцї потяг, мав спини-
тись.— Ви, Олю? За мене, старо-
гє? Чи ви подумали над цими
словами? — питався, обкидаю-
чи її рум'яний вид зчудованим
поглядом.— Гадаю, що кілька літ часу,
хїба було досить на обдумання
одного речення. Але спїшітьсє
Покідане, потяг на діврїцї, —
дсбавила, протягнувши до
нього свою праву руку.Хоч Покідан стиснув її руку,
тї однак з місця не рушив. Читїльки, як біля каси трохи про-
глотилось, підїшов до вікон-
ця й замїявив куплений перед
хвилиною білет.— Не їдете? — запитала жар-
туючи, коли вернувся назад.— Ні, остаюсь тут, біля вас!
— відказав і собі всміхаючись.— Ходім, Гафїйко! — промо-
вив, підносячи свій клунок. —
Ви не будете мати нічого про-
ти того, як кликатиму вас так?
— запитав, пускаючи її вперед
у «кручені» двері.— Але-ж ні, це так гарне їмя
й так ніжно брєнить, — відмо-
вила дівчина, ступаючи поруч з
ним.Чим ближє підходили додо-
му тим більшє бєнєживисє По-
кідан. Він найбільше непокоїв-
сє за сива. Як переказати йому
це все, ну й чи годитьсє йому
старому вязатисє з дівчиною?
Він раз-у-раз, поглядав на сво-
ю товаришку, що гадала свої,
невідомі для нього думки. Як
угїйшли в хату, то Ольга пере-
бігла йому дорогу й постукав-
ши до Михасєвої кімнати, спини-
лася на порозі.— А що, спинились? — запи-
тав хлопець, доглянувши бать-
кову високу постать у кімнаті.— Ні, Михасю! — відповіла
за Покідана дівчина.— Тїльки... — вона спини-
лась на часок. — Ти не будеш
мати нічого против того, як я
стану твоєю другою мамою? —
запитала, зупиняючись на його
гарних, ще майже дитячих о-
чєх.

Хлопець глянув на батька,

потім на панну Білінську, а ко-
ли переконався, що питаюча
не жартує, підніс її руки до сво-
їх уст і цілуєчи відпові:— Пані! Ви вже давно-давно
стали моєю любовою мамою.А по хвилі, як до нього під-
ступив врадуваний Покідан, він
кинув жартуючи:— Коли б я знав, яку то ма-
му приведете мені тату, то був
би вже давно виправив вас у цю
подорож.— Ну, ну, дивисєя, щоб ти з
іспитом «виправисєя» добре —
замїтив Покідан, скриваючи у-
смішку на своїому лиці.

Кінець.

ПЕРЕЖИВАННЯ

(Продовження зі ст. 2.)
змішалось.Вона скрикнула, вхопилась за
поручє колибача, нервово поте-
рла рукою чоло, єа якому ви-
ступив холодний піт.

— Що? Де я?

Стямилась. Чого-ж дає волю
своїм думкам?— Ой, мамо, мамо! Кращє
було її тоді вбити! Та ба, не
була.Ранєнко замкнула на віки о-
чї, оставляючи доно сиротою.
Вона добре відчувала цю бурю,
яка збиралась над її молодого
головою.Тихо серце. мовчки!... А ви,
думки, а гайда на свої давні мї-
сли. Чого, чого забриди так да-
леко? Тут вам треба бути, тут...
тут...

Юля Галузинська

ЛИСТИ З ПРАГИ

I.

ОТ я знову в Празі. Після десятиліття, прожитого на Далекому Сході й Америці знову повернула до золотой чеської столиці над Влтавою. Знову відвідую такі милі, незабутні місця, зустрічаю давніх знайомих, з якими вчилася й працювала тут. Але, скільки зайшло змін за цей час і які!... Ніхто з тих, що були в Празі перед десятками роками (а тоді тут були тисячі Українців!), напевно не пізнав би теперішньої Праги. Так все в ній розрослося, розбудувалося... Заселилися околиці, а в центральних частинах міста вирости нові, пишні палати. На місці колишнього пустиря біля старославного Кліментинума, в якому давніше мстився філософський факультет, тепер красується монументальна будівля центральної міської бібліотеки. Та й самий філософський факультет перенесений уже у власний університетський будинок, здвигнений поруч парламенту.

Незмінною здається лише стародавня градачанська панорама з силуеткою Святovitського Храму та Празького Замку. Це найхарактерніше, що має Прага — її обличчя, по якому скрізь пізнають чеську столицю. Зате в протилежній стороні від Градачан — на Жіжкові, бачимо цілком інші обриси. Там здійснюється тепер перший у Празі хмаролом — стрункий, простолінійний п'ятнадцятиповерховий палац Пенсійого Закладу; на Жіжковій горі докінчується велична будівля чехословацького «Пам'ятника «Одбоє». Там міститься члс. музей боротьби за визволення, а в ньому — могила невідомого вояка; там же ховають і таких овняних легендами чеських героїв, як полковн. Швець, тіло якого відшукали недавно аж на Сібіру і з великим піетизмом перевезли до Праги.

На тому ж таки Жіжкові, саме між цими двома видатними п'єзжками, міститься й сучасна українська Мекка, якої не минає тепер ні один Українець, що проїздить через Прагу, до якої навідується прочане не тільки з різних країн Європи, а й за океану. Це Музей Визвольної Боротьби України.

Непомітний ззовні, розміщений в одному з звичайних трьохповерхових будинків, яких на Жіжкові сотні, він нічим не притягає до себе стороннього ока, хоч його збірки могли б здивувати не одного з тих байдузжих пражан, що мешкають поруч або сотнями проходять під вікнами.

Цієї установи перед десятима роками, коли я студіювала в Празі, ще не було. Її заснували пізніше, в 1925 р. Кажуть, що почин до неї дали старшини Укр. Галицької Армії, що були інтерновані в Чехах. З тих малих початків розвинулася велика національна організація, про яку тепер скрізь знають, про яку багато пишуть і для якої по цілому світу збирають пожертви на власний дім. Спішу особисто відвідати цю установу, щоб перевірити вражіння знайомих мені американських Українців, які стільки розповідали про неї, і на власні очі побачити всі зібрані в музею пам'ятки.

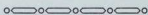
Розшукую будинок ч. 14 на Карловій вулиці. Підіймаюся на другий поверх. На дверях український тризуб і напис «Українське Музеум». Це тут. Стукаю. Відчиняє якийсь зовсім сивий пан у старому робочому плащі. В нього вражає свіжий вигляд молоджавого обличчя. Просить заходити. Представляюся. Це сам директор Музею проф. Дмитро Антонович, імя якого однаково добре знають Українці у Львові, й у Харбині, так в Бразилії як і в Канаді. Син славного українського історика, Володимира Антоновича, і сам дуже заслужений в історії українського національного відродження, як громадсько-політичний і науковий діяч. Значну частину свого життя він пробув, як політичний емігрант, на чужині, в різних європейських країнах. Родом з Києва, він багато працював на Буковині й у Галичці. Розвиток українського національного руху й історія укр. політичної думки в ХХ. стол. в значній мірі є зв'язані з його імям. Це він був основоположником і душою Революційної Української Партії, автором і редактором її численних видань. Перебуваючи в Європі, він багато студіював, найбільше містечькі пам'ятки в Італії. Глибокий і тонкий знавець історії всесвітнього мистецтва, що стала його науковим фахом, він і мистецтво українське досліджує на основі загально-європейської мистецької еволюції. Національний український здвиг 1917 р. застає Антоновича в Київі. Він гарячково працює над політичною організацією українського життя. Це він фактично був одним з головних організаторів Української Центральної Ради... Його імя не прогреміло тоді на Україні, хоч його праця й вага були значно більшими, ніж багатьох героїв нашої революційної весни. Згодом він переходить на дипломатичну службу і як український посол, відіждить до Риму. Після упадку на-

шої державності, Антонович переїздить до Відня — бере тут дуже діяльну участь у заснуванні Українського Вільного Університету, з яким разом переноситься до Праги. В Празі, що в тих часах давала Українцям величезні культурні можливості, Антонович розвиває надзвичайно плідну наукову й організаційну діяльність. Зпід його пера появляються капітальні курси з історії українського мистецтва, українського театру, низка оригінальних розвідок і монографій. Його аж двічі підряд вибирають на високе становище ректора українського університету. Як голова Академічного Комітету для міжнародньої інтелектуальної співпраці він подорожує до Женеви й Парижу і виступає там на міжнародному Форумі Ліги Націй; бере участь у різних міжнародніх і славянських наукових конгресах, репрезентуючи на них українську науку. Він же багато працює над здійсненням перших двох українських наукових з'їздів у Празі (1926, 1932). Під скромною назвою «Студії» таки він zorganizував у Празі Українську Мистецьку Академію, що продовжувала славу традиції Української Академії Мистецтв у Києві. За його головуванням, ще в 1923 р. засновується в Празі Українське Історично-Філологічне Товариство, яке ось уже 12 раз перебирає його своїм головою. Це товариство за одинадцять років своєї діяльності відбуло 300 наукових засідань, заслухало й обговорило 467 рефератів. В останньому десятилітті це безперечно найпродуктивніша лабораторія наукової української праці... Та хіба можна вичислити все, біля чого працював і чим фактично керував проф. Д. Антонович... Бібліотека Університету в Празі, вистава української графіки в Берліні, міжнародне об'єднання словникової пісні, де він заступає Українців, співучий фестивал у Познані, видання «Української Культури» в Подєбрадах, яке він редагує, видання повної збірки творів Т. Шевченка у Варшаві, в якому він співробітничав і т. д. і т. п. Скрізь Антонович — людина широкого розгляду, твердого принципу й багатові інїціятиви та великого конструктивного хисту. В 1925 р. його вибирають директором Музею Визвольної Боротьби України і він бере на себе організацію; без коштів, без помешкання, з випадковими співробітниками... І все це переборює вперта вдача й чорна робота. За небагато років буквально з нічого виростає у Празі велика національна українська установа, про яку сьогодні знають у с і, навколо якої об'єднуються в с і й для якої скрізь і в с і знають цеглу, щоб побудувати свій власний Український Паматнік Одбоє.

Знаючи все це, я не без хвилювання переступала поріг українського Раперсвілю і знайо-

милася з його директором і організатором, який повів мене, щоб показати багаті музейні збірки...

13. червня, 1934.

ЖІНОЧІ НЕДУГИ

(Продовження зі ст. 12)

треба це робити дуже уважно, щоб не вірвати «пупця», бо тоді трудніше видобути місце з матиці.

З усім цим не треба спішитися. Місце повинно вийти годину по породі, або й 10—15 минут. В деяких случаях буває припизнення, навіть годину або й дві, але це не має лихих заслїдків, хіба, що жінка має кровотоки.

УВАГА: Подаючи цей опис, я не хочу поминувати одної важної справи. Помимо того, що порід може бути цілком нормальний і легкий, всетаки при породі повинен бути лікар, а коли нема такого, так бодай добра акушерка. Є це дуже важна хвилина, бо розділюються дві істоти на осібне життя. Найменша помилка, або комплікація, грозить одній або другій смертю. Коли вже так лучиться, що нема ні лікаря ні акушерки під рукою, вірю, що ці поради можуть дуже багато помочти та стати в пригоді. Притім також варта згадати, що треба заховати у найбільшій мірі чистість та хоронити, як маму так і саму дитину, від вслякого закаження. Тому треба мати чисте білля, руки вимити водою й милом та це до того у воді розпуңчений з Lysol (ложечку до трох кварт води). Добре є також обмити полові частини жінки милом та водою розпуңненою з «ли-сол», (Lysol) і аж тоді братися до помочі.

По породі, як дитина вже вродилася й місце вийшло, треба жінку положити на рівному ліжку без подушок. Полові частини треба накрити чистими стерелізованими шматками, щоб не плямити білля, (бо тоді матиця чиститься й є малі кровотоки) а саму маму добре прикрити накривалами.

Дитину найліпше не купати відразу. Можна її трішки обмити мокрою шматом, витерти на сухо та всю шкіру насмарувати солодкою оливкою. (Sweet or Olive Oil).

Уста й очі треба вимити бораксовим квасом. На «пупець» заложити треба чисту стерелізовану шмату, а черево дитини обвинути паском. При купанні на слїду́ючий день лучше є не замочувати «пупця». Часом може туди дістатися якась недуга, тому краще держати його сухим аж доки не пригоїться та не відпаде. Це стається по 7—10 днях.

(Продовження в слїду́ючому числі)

ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ С. У. А.

НА ПОМІЧ НАШОМУ ЖУРНАЛОВІ Монтреал, Кве.

Хоч серед многих зобов'язань знаходяться членкині жіночого відділу ім. Ольги Басараб при У. С. Г., всетаки рішено, що поміч нашому самотньому журналові на американському континенті повинна бути одним з найголовніших обов'язків кожної жіночої організації та кожної української жінки зокрема. Тимбільше, коли цим журналом є «Жіночий Світ».

По перерахуванні кількох чисел можна сміло замітити, що «Жіночий Світ» є найкориснішим з поміж усіх українських жіночих видань. Бо крім здібних видавців, котрі до тонкощі розуміють вимоги українського жіноцтва, має ще «Жіночий Світ» цей привілей на візанійській американській землі, якого не мають наші видавництва на українських землях. А іменно: відкрито вказувати на ворогів України, віддавати належну пошану нашим національним героям та пропагувати здорову ідею єдності між українським народом взагалі. Все це до найкращої міри виконує «Жіночий Світ».

Рівнож частина в англійській мові має спеціальну вартість у впливованні українського національного духа серед нашої тутешньої молоді, котра через обставини не мала нагоди вивчити своєї рідної мови. Багато признань ще можна б зложити «Жіночому Світові» та через брак місця треба дещо обмежитись.

До невеличкої матеріальної помочі «Жіночому Світові» ми приступили в цей спосіб. Три членкині жіночого відділу занялись збіркою між рештою член-

кинь, членами У. С. Г. та своїми приятелями й вислід був такий. Маруся Мандзяк збрала \$3.15, Ольга Ишкова \$2.65, Ирина Михалович \$1.20, а з каси жіночого відділу відлено \$1.00. Разом вислано суму \$8.00. Рівнож наше товариство відновило передплату на слідуєчий рік.

Дар, хоч невеликий, за те постараємось, щоби не був самотній. При кожній нагоді пам'ятаймо про своє завдання з прототи так цінного журналу. Колиб всі українські жіночі організації та всі жінки зокрема як саїд оцінили цю нашу гордість «Жіночий Світ», то з певністю його видавці не тільки пересталиб боротись з матеріальними недостачами, але малиб змогу ще краще розвинути свою працю, а журнал зробилиб принайменше двотижневником.

Цього ми бажаємо їм з цілої душі та віримо, що так воно мусить статися небавом, бо чейже поступ українського жіноцтва доведе до розуміння, що культура даного народу оцінюється й судиться в першій мірі по його літературі. Наше жіноцтво не дозволить пропасти так цінній жіночій перлині — «Жіночому Світові».

Р. Ковальська,

«О»

ВІДДІЛ 16 СУА.

Дітройт, Міш.

Підчас побуту п. Олени Кисілевської в Дітройт, в листопаді, 1929 року, оснований при її допоміжі Союз Українок. До уряду ввійшли пані: Анна Курило, як голова, Анна Дембіцька як писарка, Анастазія Філяс як скарбничка. Товариство наше стало 16 відділом СУА. в березні 1930 року.

Праця у відділі, як звичайно,

розпочалась кількома вдатними баялями та меншими забавами, які увінчались матеріальною користю.

В листопаді 1930, на річних зборах, вибрано М. Ю. Шустакевич — головою, Анну Курило — писаркою й Анну Дембіцьку — скарбничкою.

На початку того року, праця у відділі пішла більш в провітньому напрямі. Уряджено святочну академію в честь О. Кобилянської з гарним рефератом др. М. Бодруга.

Відбулось також жіноче віче, на якому пані Анна Бачинська дала довший і гарний реферат. Дано два вечери, як також членкині пішли колядувати в користь «Жіночої Долі». В тому часі почались насувати хмари безробіття; наступала слава на всю Америку депресія і в товаристві настав занепад. Черек рік і пів, кромі кількох зборів і одної забави, товариство не проявляло жадної акції, аж 27 квітня, 1933 року, з нагоди побуту панни М. Беківної в Дітройт, відділ зреорганізовано.

Вписалось багато нових членкинь, а з ними прибула нова сила, нова енергія й надія на краще. До уряду вибрано було п. Анну Дячун — головою, п. Ю. М. Шустакевич — писаркою, п. Анастазію Філяс — скарбничкою.

Щоби не відстрашити молодих нових членкинь надто серіозною працею, уряджено знову на початок баль, а в літі пікнік для самих членкинь і їхніх родин на фермі панства Філясів. Під зіму розпочато вечері шитья. Членкині любили такі сходи́ни й радо працювали над вишиванцями гарного накриття, я-

ке опісля дано на вигравку підчас великого баю.

На цьому кінчається звіт з невеличкої праці в нашому відділі від його оснування аж до цього часу. Під теперішню пору є вже в Дітройт чотири відділи США, які оснувались пізніше. Усі вони заходяться біля устроєння першо-річного ювілею «Жіночого Світу».

Грошевий звіт нашого відділу представляється так. Від заложення нашого відділу, себто від листопада 1929 року по кінець 1931 року було загальною приходу 403 дол. і 6 центів. Розходу було 401 дол. і 40 центів. До розходу числені жертви на добродійні цілі, як слідує: на Дім Інвалідів \$100, на розправу з більшовиками \$10, на пресовий фонд «Жіночої Долі» \$10, на Пласт у Львові \$10, на шпиталь \$10, для Тов. Охорони Дітей й Молоді \$10, на фонд Централі США \$30, на пресовий фонд «Жіночої Долі» (вдруге, з коляди) \$35.75, на тов. Просвіта у Львові \$5, дарунку для О. Кобяницької \$10. Разом жертвовано на добродійні цілі \$260.75.

До зреорганізованого відділу внесено \$1.66 із старої каси. За один рік, себто, від 27 квітня 1933 року до квітня 1934 року, загальною приходу було \$338.68. Загального розходу було \$241.82, в чому включаються добродійні жертви, як слідує: на фонд «Жіночого Світу» \$10, на Рідну Школу \$15, на експонати до Централі США \$10, на фонд «Жіночого Світу» (вдруге) \$50, а вкладка до Централі США й кошта подорожі до Дітройт голови США, п. Лотоцької \$5. Разом \$95.

Дня 21 березня відбулись знову річні збори, на яких вибрано новий уряд, в якого склад виїшши слідуючі пані: Председатель — голова, Ю. М. Шустакевич — писарка, В. Гардій — скарбничка. Заступницею голови вибрано п. І. Козаченко, заступницею

писарки п. М. Підручну, заступницею касірки п. В. Микитюкову.

Ось так представляється життя нашого відділу. Рік і пів за неспадку в товаристві остав якоюсь порожнею, яка остане сірим непривітним знаком в історії нашого відділу. Та все таки наш відділ перебув загальною депресією, перебув не одну непривітну днину; але знову настала весна, яка несе нове життя й нові надії.

Ю. М. Ш.

ПОМАГАЄМО ЖУРНАЛОВІ Філадельфія, Па.

Дня 16 травня, занагоди 16-літніх уродин своєї доньки, Марійки, пані Кіс урядила забаву для її товаришок і ровесниць. Та пані Кіс, яка є членкицею тов. У. А. Горожанок задумала поділитись цією радісною хвилиною з своїми співчленкинями того товариства. Того вечора відбувалась якраз проба співу під проводом п. Корикори. По пробі п. Кіс запросила всіх до себе, де пригадола дуже гарну гостину.

Вечер пройшов дуже весело серед співів, жартів, приказок, якими проводив п. Корикора. Присутні навіть не чулись, коли вибила 2-га година по півночі.

Підчас забави, председателька товариства замітила, що таку забаву в такої свідомості та поступової жінки як п. Кіс треба зазначити збіркою на якусь народню ціль. Жінки радо згодились і зложено \$11.00. По \$1.00 зложили: п. Стрижак, п. Олійник, п. Сивуляк, п. Шманда, п. Бойко і панна Марійка Кіс. Збірку в сумі \$11.00 призначено членкинями на «Жіночий Світ».

Панні Марійці, котру мама виховала в українському дусі, та навчила любити своє рідне, бажаю, щоби вона ступала слідами своєї мами й продовжала почату нею народню працю.

Олена Штогрин.

НАШ ВІДДІЛ

Манчестер, Н. Г.

Наш відділ зорганізовано дня 17 грудня, 1933 р. На перших зборах вписалось 10 членкинь. Місячні збори відбуваються в першу неділю в місяці. Кожна членкиня платить 50 ц. вступного, а 15ц. місячної вкладки. Дотепер вписалось 25 членкинь і сподіємось, що зростемо ще більше числом, коли наші Українки побачуть корисну роботу для Неньки України в нашому товаристві.

Перше наше підприємство, це було свято в честь мучениці Ольги Басарабової. Реферат виголосила п. Марія Буцяк. Потім слідували співи та деклямації дітей. Свято випало гарно.

Друге підприємство було представлення, дня 26 травня, п. н. «Бабський Бунт», яке рівнож вишло добре. Слід зазначити, що це представлення відограла самі жінки, членкині нашого відділу, які виступали навіть у мужських ролях.

Чистого доходу було \$35.00, які на останніх місячних зборах ухвалено розділяти на слідуючі цілі: на пресовий фонд «Жіночого Світу» — \$10.00, на пресовий фонд «Жіночої Долі» — \$10.00, на покриття коштів Жіночого Конгресу в Станіславові — \$5.00, на Просвіту на Лемківщині — \$5.00, на українських інвалідів — \$5.00.

Щира подяка належить пані Марії Буцяк, котра доложила всіх старань, щоби представлення випало якнайкраще. Рівнож дякуємо всім мушцями, котрі брали участь в цьому представленню, а головно режисерів, п. Лисакові.

Просімо усіх Українок вступати в ряди Союзу та вписувати своїх доцьок, щоби нас була більша сила, бо де є сила, там є й воля.

Анна Петрик, секр.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ Філадельфія, Па.

1.

За старанням товариства «Дочки України», 42 відділ Союзу Українок Америки, відбулося спільне свячене, в неділю, дня 22 квітня, в салі Товариства Горожан. Паски приладдили пані: Карпчук, Сітінська, Паславська та Яськова. На запрошення товариства, паски посвятив Канцлер, Впр. о. Пик. Після посвячення, пані Бойко привітала всіх гостей і попросила до слова паню Стрижак. Пані Стрижак промовила кілька слів й поклікала на товстемстра др. Дубаса.

Товстемстер удіяв по черзі голосу всім. Першу дуже гарну промову виголосив Впр. о. Пик. Відтак промовляли п. Володзький, п. Пащук, п. Коцюбинський, пані Борисевич і пані Рсманюк. На спільне свячене прибули також деякі членкині товариства ім. Ольги Басарабової, котрі рівнож виголосили цікаві промови. Промовляли пані Ольга Фостик, пані Камчарська, та голова товариства, пані Горохівська. Всіх бесідників надгороджено рясними оплесками.

Відтак всі гості розійшлись вдоволені домів, бо забавились спільно, немов одна згідлива родина. Тепер членкині товариства «Дочки України» уладили несподіванку для панства Стрижаків з нагоди їхнього тридцятилітнього шлюбного життя. Пані Стрижак є діяльною членкинею та все прилаждувала печива та страви до спільного свяченого при помочі пані Дем'яниук та пані Марії Олійник. Тепер членкині бажали зробити їй приємність та цим дати доказ, що вони цінують її працю.

Зложено панству Стрижакм побажання многих літ, а пані Бойко вручила пані Стрижак на пам'ятку вишиваний в українському стилі обрус. Обрус вишили пані: Панамаренко та

Вовчук. Пані Стрижак подякувала за дарунок і зложила від себе знову дарунок для «Жіночого Світу» в сумі \$2.00. Відтак ще зложили на пресовий фонд слідуючі особи: пані Марія Олійник — \$1.00, Н. Н. — \$1.00, пані Панамаренко — 50 ц., пані Оксана Стасюк — 50 цт., а дрібними жертвами зложено \$7.60.

Це дуже гарний приклад до наслідування. Ми, жінки повинні при кожній нагоді збирати пожертви на «Жіночий Світ», бо це наш одинокий журнал в Америці, який є дороговказом для полішення нашої долі, як на чужині, так і на Україні.

СВЯТО МАТЕРІ Філадельфія, Па.

2.

В суботу, дня 12 травня, товариство «Дочки України», 42 відділ Союзу Українок Америки влаштувало концерт з добірною програмою в честь Матері, в салі Товариства Горожан. Святочну промову виголосила п. Анна Бойко. Відтак оркестра під проводом проф. Келічави відограла кілька прегарних пісень, за що публіка надгородила молодих музикантів гучними оплесками. Принагідні деклямації на день Матері віддеклямували з великим чуттям Іван Дем'яник, Віра Коцюбинська, Август Олійник, Стелі Стрижак.

Дует відспівали Теодозія й Елеонора Келічави. Сестри Дурановські відтанцювали два національні танки: гопак колом і козачок подільський. «Веснівку» і «Нащо мені чорні очі», сольно-спів виконала п. Ганусей в супроводі молоденької піаністки п-ни Марії Кісь.

При закінченню жіночий хор, під управою п-ни Коцюбинської відспівали кілька пісень: «Працуйте Сестриці», «Реве та стогне», «Тихо, тихо, Дунай воду несе». За кожним виступом публіка вітала всіх виконавців довгими оплесками.

Концерт закінчено відспіванням національного гімну. Після концерту відбулась спільна забава з танцями, де всі забавились разом, вдоволені, що сповили свій обов'язок зглядом української матері та гідно відсвяткували її день.

Оксана Стасюк.

«О»

ДЕНЬ МАТЕРІ Клівленд, Огайо.

Дня 13 травня, ц. р. С. У. при укр. прав. церкві в Клівленд, Огайо, відсвяткував «День Матері» в такому порядку. О год. 4-й пополудні Всеч. о. Запаринюк відправив молебень до Преч. Діви, на котрому членкині були присутні. По молебні всі зібрались у церковній галі на концерт.

Вступне слово виголосила коротко, а зрозуміло, голова С. У., п. Є. Свідрик. Відтак членкині С. У. під орудою п. Орлика відспівали гимн С. У. По цім вмашерували шкільні діти в народніх строях і підготовані о. Запаринюком та п. Орликом декламували й співали дуже гарно.

Святочний реферат виголосила членкиня п. Лозінська. Труднощі при виховуванню дітей і терпіння української матері зясував в ладкій промові о. Запаринюк. Дальше слідувала сценічна картина в чотирьох частях з живими образами, які представили українську матір з маленькою дитиною й більшою. Мати научає любити свій край і нарід. Коли мати благословить сина на боротьбу за всю українського народу й вітає його переможцем-героєм, так публіка була дуже зворушена.

На закінчення членкині відспівали: «Ще не вмерла Україна». На святі зроблено збірку на пресовий фонд «Жіночого Світу», з якої прийшло \$5.00, яке переслано на призначене місце.—За уряд: **Євфрозина Свідрик, М. Міклясевиц.**

**РІЧНИЙ ЗВІТ
Дітройт, Міш.**

Річні збори 5 відділу СВА в Норт Дітройт відбулися дня 31 грудня 1933 р. На ці збори прибула більша часть членкинь, хоча на звичайні місячні збори приходять їх мале число. Правда, багато наших членкинь працює через тиждень, а в неділю певно відпочивають по своїх домах, однак так не повинно бути. Нашим обов'язком є виконати свою повинність супроти нашої організації й посвятити бодай годину чи дві раз у місяць. Ми, українські жінки повинні бути горді, що дочекалися такої організації, якою є СВА, яка бажає згуртувати все українське жіноцтво в одну могутчу організацію та створити з нього могутчу національну силу. Тому ми не повинні стояти осторонь, а повинні взяти живу участь у всяких гарадах чи праці цієї організації.

Наш відділ СВА ще дуже молоденький, бо засновано його щойно 5 березня 1933 року. На початку вписалось 24 членкині, а відтак кожного місяця вписувалось по кілька нових. За 9 місяців свого існування, наш відділ числив 45 членкинь. Однак охочих до праці було мало й тому наш відділ не розвивався, як можна було сподіватись.

Правда, важні часи та економічні обставини дались добре в знаки деяким членкиням так, що вони не могли спромогтись навіть на місячну вкладку, яка вносила зазедви 10 центів. Всетак уряд відділу старався з поодинокими членкинями дати якісь підприємства. Дано 2 баді, 1 пікнік, 1 представлення. Матеріальний прихід з цих підприємств був малий, всеж такі старались вислати дещо на народні цілі.

Дня 31 грудня 1933 року вбрано новий уряд, до якого ввійшли слідуючі пані: Софія Голуб — предсідателька, Анна Хелева — заступниця, Анна

Вітенко — скарбничка, Юлія Андрушко — заступниця, Анна Сирко — фін. секретарка, Парашка Єрис — рек. секретарка, Анна Патра, Марія Сігда, Марія Смулка — контрольорки.

Нововибраний уряд і всі членкині рішили взятися до льистої праці на біжучий рік: Зараз на початку січня наш відділ улаштував гарне представлення «За Волю України» в Українській Хаті на Гемтремк, а відтак повторив його на Вест Сайд, Дітройт, дня 18 березня, при участі 16 і 23 відділу СВА. Дохід \$25.00 з цього представлення вислано на «Жіночий Світ», як це було ухвалено наперед.

Заохочена тим успіхом, наша предсідателька почала роздавати ролі на слідуюче представлення, але тут зайшла несподівана перешкода. Вночі, дня 10 лютого згоріла Українська Школа при Мекей вулиці, в Норт Дітройт, де приміщувався наш відділ СВА. Й ми тепер не маємо відповідного місця на свої сходини.

Але годі сидіти з заложеними руками та вичікувати аж хтось нам другий pomoже. Ми мусимо постаратись о свій куток та розпочати нову живу працю, бо як пословиця каже: «В своїй хаті, своя правда!»

Анна Сирко, фін. секр.

«О»

**НА НАРОДНІ ЦІЛІ
Джеймка, Н. П.**

Відділ 18 СВА в Джеймка влаштував дня 29 квітня, ц. р. представлення під назвою: «За волю України», а дохід розділено на слідуючі народні цілі: на голодуючих на Великій Україні — \$5.00, на поміч родинам українських героїв Давилишина й Білаеса — \$5.00, для українських інвалідів — \$3.00, на пресовий фонд «Жіночого Світу» — \$2.00.

Радіємо, що можемо в ці важкі часи піддержати нашу українську інституції бодай цю скромною жертвою. Будемо й

на будуче старатись працювати по нашим силам.

Катерина Воробець, секр.

«О»

**ЮВІЛЕЙ СЕСТРИЦТВА
Н. З. Б. М.
Вунсакет, Р. Ай.**

Дня 25 лютого Сестрицтво Н. З. Б. М. святкувало 25-літній ювілей свого існування. На це свято були запрошені всі товариства й сестрицтва, як місцеві, так і позамісцеві.

Рано, в часі Служби Божої, як і підчас вечірки з парастасом, який відправив о. Каськів за душі померших членкинь, членкині Сестрицтва виступали в лентях та з прапором.

По відправі в церкві, всі пішли на галю, де о годині 4-ій почався концерт. Голова Сестрицтва, пані Катерина Лаба привітала гостей та представила ціль самого концерту. Рівночасно привітала засновательку Сестрицтва, пані Липська.

В першій частині концерту хор Боян відспівав кілька пісень, як «Ювілею», «Ой, ви, мої співаночки», «Зелена рута», «На чужині загибаю». Були й гарні декламації: «До праці українська жінко!» п. Татяні Гук, «Батьківщина» пані Наталії Камфоряк, «Привіт Сестрицтву» пані Йосифи Коцюби. На кінці першої частини концерту о. В. Каськів виголосив реферат про працю та діяльність Сестрицтва від його заснування тому 25 літ аж до теперішнього часу.

Другу частину програми вивопнили пісні хору Боян: «Летів орел», «Ой, зацвила калинонька», «Ой, вив стрілець», а з декламацій виголошено слідуючі: «Дочки України-Матері» пані Р. Вецаль, секретарка відділу СВА та «Покровительці Сестрицтва» пані Катерина Стойко, «Рідний край», панна Анна Романович. Сольо «Лугом іду» відспівала п. Антоніна Стрик, а «Де ти бродив моя доле» — панна Анастазія Кі-

наш, та «Стоїть гора високая» — панна Марія Лаба. Жіночий тернет відспівав пісню «Ой, ся-д у край віконця». Євгенія Самборська на піані, а Ярослав Гук на скрипці відограла: «Ой, нависла чорна хмара», «Там на горі», і «Звідси гора». До пісень пригравала на піані панна Марія Познанська.

Наступили тепер привіти від різних організацій: від Заморської Січі зложив привіт п. Микола Вецаль, від відділу Союзу Українок — пані Ходоровська; рівнож зложено привіти від двічат, від парафії, від о. Каськова. Відтак всі гості повставали з місць і відспівали Сестрицтву «Многая літа».

Малий 5-ти літній Євген Вецаль розвеселив публіку двома піснями: «Баламуте, вижди з хати» і «Ой, видно село». Публіка надгородила його щирими грімкими оплесками. Тепер гість з Провіденс, пан Болюх, зложив ще привіт від Тов. ім. Тараса Шевченка. Народнім гимном закінчено святочний концерт.

Відтак була спільна гостина, котрою завіявся уряд Сестрицтва: Катерина Лаба, Наталія Камфонік, Євдокія Мостецка. Підчас гостини о. Каськів промовив кількома теплими словами й на його поклик гості зложили \$11.00 на політичних виборів. Взагалі о. Каськів немало натрудився в підготовленні самого свята й всегда щиро працює в нашій громаді, як на церковному так й на народньому полі. Дай Боже більше таких щирих працівників. Честь і слава і вам, сестри, котрі належите до сестрицтва, а також стоїте в рядах Союзу Українок. Дай Боже, щоби ми й надалі в згоді й любові щиро працювали для добра церкви й нашої Неньки-України.

Членкиня С.У.

ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ»

Надіслали пресовий фонд:

Прихід з бенкету з нагоди першої річниці «Ж. С.», уладжений відд. 5, 16, 23, 26 С.У. Дітройт і Гемтремк	\$42.92
Збірка на забаві у п. Кісв, Філядельфія, Па.	11.00
Відділ 45 С.У. Менчестер, Н. Г.	10.00
Збірка на гостині у пп. Стрижаків, Філядельфія, Па.	7.60
Жертва п. інж. Дячуна й дружини, Дітройт, Міш.	5.00
Жертва «Союзу Українок» при Прав. Церкві, Клівленд, О.	5.00
Відділ 29 С.У. Вунсакет, Р. Ай.	5.00
Відділ 19 С.У. Байон, Н. Дж.	5.00
Відділ 18 С.У. Джемейка, Л. Ай.	2.00
п. Лев Сорочинський, Клівленд, Огайо	1.00

Зібрали передплат:

На ювілейному бенкеті в Гемтремк	11
Відділ 29 С.У. Вунсакет, Р. Ай.	7
п. Оксана Стасюк, Філядельфія, Па.	4
п. Катерина Яремчук, Гемтремк, Міш.	4
п. Р. Ковальська, Монреал, Канада	1
п. Анна Сирко, Дітройт, Міш.	1
п-а Софія Бек, Пітсбург, Па.	1
п. Розалія Волошин, Клівленд, Огайо	1
п. Ольга Фостик, Філядельфія, Па.	1
п-а Катерина Пукіш, Реджайна, Саск., Канада	1
п. Тетяна Гук, Вунсакет, Р. Ай.	1

Продали поодиноких чисел:

Відділ 29 С.У. Вунсакет, Р. Ай.	85
п. Юстина Смаш, Бостон, Масс.	48
п. Анна Тимочко, Дітройт, Міш.	40
п. Розалія Волошин, Клівленд, Огайо	40
п. Анна Сирко, Дітройт, Міш.	20
п-а Анна Петрик, Менчестер, Н. Г.	20
п. Олена Штогрин, Філядельфія, Па.	15
панночки В. Стангрітчук і А. Запаринюк, Клівленд	15
п. Анна Бойко, Філядельфія, Па.	15
п. Анна Путає, Байон, Н. Дж.	11
Відділ 43 С.У. Вайтстон, Л. Ай.	11
п. Катерина Хомяк, Гемтремк, Міш.	11
п. С. Яцик, Честер, Па.	10
п. Анна Дембіцька, Дірборн, Міш.	10
п. Оксана Стасюк, Філядельфія, Па.	10
п. Марія Шуран, Ансонія, Конн.	10
п-а Павліна Дичук, Вест Форт Вілліам, Онт., Канада	10
п. Марія Бойко, Дірборн, Міш.	6
п-а Марія Рудакевич, Алентаві, Па.	5
п-а Юлія Дембіцька, Дірборн, Міш.	4

ПЕРША РІЧНИЦЯ

(Продовження зі ст. 15.)

яльно чи морально до гідного вичевій, за вмільн провід підсвяткування «Першої Річни-час бенкету. Рівночасно велика ці «Жіночого Світу»; впр. о. вдяка належитья всім тим Струтинському за ширий лист, членкиням С.У., які положили пані Ронкерс з Канади за приві-багато труду та праці при вла-тну телеграму а п. Ю. Шустакештованні цього свята.

Членкиня С.У.

ОГЛЯД СТАНУ Й ПРАЦІ ВІДДІЛІВ СУА

Місцевість	Число відділу	Число членкинь	Число молодих дівчат-членкинь	Число прибув-ших членкинь за 1933 р.	Число відпав-ших членкинь за 1933 р.	Які журнали передплачує відділ	Число книжок в бібліотеці	Число негра-мотних член-кинь	Число відбу-тих зборів за 1933 р.	Число відчитів за 1933 р.	Число під-приємств за 1933 р.	Жертви на "ародні ціли"
Дітройт, Міш	5	37	0	45	8	ніякі	0	0	6	0	4	35.15
Клівленд, Огайо	14	80	5	22	8	ніякі	0	2	16	2	6	16.00
Гемтремк, Міш.	26	60	1	20	18	Жіночу Долю Рідну Мову	7	0	12	5	5	100.15
Вунсакет, Р. Ай.	29	83	8	74	17	5 ч. Жіночої Доли 1 ч. Нової Хати 1 ч. «Неділі» 1 ч. Рідної Мови	0	13	14	4	8	332.00
Когос, Н. П.	34	18	0	3	3	Жіночу Долю Нову Хату	5	4	12	3	2	55.50
Озон Парк, Н. П.	35	14	0	2	0	Жіночий Світ Жіночу Долю	30	0	12	2	2	90.00
Шікаго, Ілл.	36	43	16	9	3	Жіночий Світ	0	0	12	3	2	60.00
Ансонія, Конн.	38	28	4	0	0	Жіночий Світ	0	0	10	0	3	89.65
Алентави, Па.	40	48	3	75	27	один журнал (не подано назви)	0	0	12	2	3	35.00
Філяделфія, Па.	41	35	0	12	10	ніякі	0	0	12	0	6	171.50
Бостон, Мес.	44	30	6	Відділ шойно зорганізований в березні, 1934 р.				8				
Манчестер, Н. Г.	45	24	3	Відділ шойно зорганізований з кінцем 1933 р.				5				

Section by Young Ukrainians

EXPLOITING SUMMER

SUMMER, to some the most desirable of seasons, is here. Gone are the long and weary days that we spent imprisoned within the confining walls of our dwellings. Nature is again alive, and that life is pleasingly evident in the green grass, the growing trees, the blooming flowers and the singing birds. The entire universe is throbbing with the joy of existence and enticing us into the open.

With eager anticipation we succumb to its allure. Compulsory tasks are completed with a hurried fervor that the remaining time might be spent outdoors. Gardening, swimming, hiking and similar activities are crammed into the schedule of our daily pleasures. Each and every one, whether he be weary from his daily tasks, or burdened with his troubles, or heart-sore from many disappointments, finds repose in the soothing companionship of Nature.

For it is the season which brings new hopes, new life. It is the season in which past troubles and tribulations are forgotten and wherein health and vitality are acquired for the task of facing the forthcoming year and weathering future trials.

It is also the season in which we expect to suspend temporarily organization activities. No one is inclined to spend such beautiful days in stuffy halls or lecture rooms. No one is inclined to listen to the monotonous voice of a lecturer, though his words might be music, for a more delightful music is audible in the open air. No one anticipates the weariness of spending even a few hours in the meeting room, wrangling over seemingly commonplace and trivial matters.

Yet to our mind constantly recurs a single thought. How easily some organization activities can be combined with the enjoyment of pleasures the summer months afford! Especially is this true where the matter of financial benefit is concerned. Though no organization limits itself to the sole purpose of acquiring proceeds, it is nevertheless apparent, that

no organization can exist and expand without financial means. Therefore, it is essential, from time to time, that certain social activities be launched with the sole aim of replenishing the club's treasury. Particularly is it so in the case of our organizations whose secondary, if not primary, purpose is to send vast amounts of money to our sister organizations abroad.

Social functions and other activities containing some element of diversion usually turn out to be successful, for human nature is so constituted that it is ever seeking pleasure. Such affairs also lend themselves admirably to the purpose of securing financial success. So why not stage such affairs as picnics, outdoor luncheons, festivals, etc., and allow the pleasure-seeking mortals to indulge in merriment with pecuniary benefit for the club? If the club does not arrange them, then its members will look for this pleasure elsewhere and indirectly contribute their money to other interests, sometimes even hostile to ours.

There are other benefits which may also ensue from such a program of activities. It serves to bind the members of a club into a more compact and friendly circle. It creates and fosters a feeling of harmony and unison which are sorely lacking among the Ukrainians. Furthermore, it insures a smooth running of the organization machine in the following seasons, which are usually marked by signs of disruption and disorganization as a result of a period of inactivity during the summer.

We should, therefore, take advantage of this short season of the year and utilize it to the end of our well-being and enjoyment as well as to the end of moral and material benefit for the club. Then we shall feel that we have not neglected our organization duties altogether, and simultaneously, we need not lament over the loss of joy of recreation and sunshine which the summer months afford us.

AN ODE TO FRANKO

To you, O dauntless Soul,
Who with unceasing strife,
Attained the cherished goal,
And gave for us your life.

To you, courageous Heart,
Which never broke in strain,
Though oft a poisoned dart
Had caused it endless pain.

To you, O brilliant Mind,
That bore thoughts, wise and true,
And gave to your own kind,
A spirit, born anew.

We sing this song of praise:
And pledge to teach our soul
To tread in your bold ways,
Until we reach our goal!

M. S.

Rosalie N. Hatala

MY MOTHER

SITTING patient in the shadow
'Til the blessed light shall come,
A serene and precious presence
In my happy girlhood home.
Earthly cares and joys and sorrows
Break like tides upon the sand
Of a deep and mighty river
Where her willing feet now stand.

Oh, my mother giving freely
Of a love and humane strife,
Leave me, as a gift, those virtues
That have glorified your life;
And bequeath me that fine patience
Which has power to attain
A cheerful, uncomplaining spirit
In a prison-cell of pain.

Give me, for I need it greatly,
All that courage, wise and sweet,
Which has made the path of duty
Soft beneath your tender feet.
Give me that unselfish nature
That with chastity divine
Can pardon every wrongful doing
Dear one, give me for mine!

To me, my mother, you do render
A presence more serene,
Give to life new aspirations,
A new trust in the unseen.
Sitting patient in the shadow
'Til the blessed light shall come
A serene and precious presence
In my happy girlhood home.

Wilma Sokolowa

Translated by M. S.

LOVE

IN the heart of Nature, with a pillow of moss — saturated with drops of dew — tucked under her head, with a smile on her lips, and a tear glistening on her eyelash, slumbered Love.

Awakening, she opened her eyes and in that instant the grayness of dawn vanished and day began. The birds responded with thousands and thousands of songs. Every flower exuded fragrance. The sun sent forth bright rays of flaming light. The slumbering stars found repose in the deep eyes of Love. She was as beautiful as the morn. The reflection of her bright and radiant soul shone on her forehead: a joyous and affectionate smile lingered on her lips and her eyes sparkled as the water of deep wells in the forest.

She breathed with longing and with her soft warm arms she desired to embrace the entire world. She felt immensely wealthy. She knew she had gifts to donate to the human race, gifts which meant more than strength, more than fame and more than richness. She was able to endow the human race with the greatest and noblest feeling, unequaled by anything else in the universe; she could endow the human race with herself. And she wanted to be generous, for she was Love.

She arose from her mossy bed and set forth on a journey to human hearts, in which she desired to live and rule. In her wake the birds sang harmonious and delightful tunes, the leaves rustled mysteriously and every drop of dew flamed with longing; the air wafted fragrance and at her every step the

flowers blossomed.

She went on until she came to a lowly wooden hut. There lived a man with his young wife.

"Will you permit me to make my abode near you?" she asked.

"With pleasure!" they both replied.

She stayed. She was happy, living in those two, simple and sincere hearts. Every morning the man left early for the distant forest to hew trees. He returned late at night. But even though it was a long and difficult day, Love cheered him with memories of his dear mate. He knew that he was struggling not only for himself, but also for her. Thus his work seemed light, and he handled the ax like a feather, whistling merrily as he worked.

The wife remained at home during the day, all alone. She washed, cleaned, and performed other household tasks. She weeded the garden in front of the hut and tilled the infertile soil. At times sadness enveloped her, but Love soothed her heart, enlivened her thoughts and wrought song upon song on her lips. Enlightened, the wife sang alternately with the lark, who high above her flitted about in the azure sky.

"What do you desire?" asked Love, at one time.

"I really don't know!" said the wife, frankly. "I lack nothing. I have a husband who loves me and two healthy hands with which to aid him in his work. What more do I need?"

Love smiled and placed a child

in the arms of the woman. And the woman perceived ineffable joy in her heart. But the eyes of Love began to fill with tears. She knew what misfortune lay in the near future for this young and happy mother. She knew that very soon unmerciful death would claim her husband at his work and that the infant would be the mother's sole happiness. So she crept closer to the heart of the woman and as the blooming flower issues a breath of perfume, so spoke she:

"May the love for that child bring you joy and happiness! May it fortify you with the strength necessary to make sacrifice upon sacrifice eagerly, during your entire life, until you rear that small son into a healthy and honest man! For you shall be called upon to give endlessly — sleepless nights by the bedside of an ailing child, the sweat of your brow, callouses on your hand, a thousand fears that will furrow your forehead with wrinkles, worries that will weave untimely gray threads into your hair, and drop upon drop of your blood.— Day after day, year after year, you shall give ceaselessly and endlessly unto death... Yet little will you receive in return... Your sacrifices will be your sole and greatest reward... They will be the refreshing drops that will slake the thirst of your maternal heart, eternally loving..."

Then Love laid her hand of blessing on the heart of the woman submerged in her immediate happiness and set forth to continue her journey.

UKRAINIAN DANCES

The richness of Ukrainian folklore is unsurpassed by any of the Slavonic nationalities and by few, if any, other races in the world. Especially might this be said of the Ukrainian folk-dances. Yet, for a long time, these gems of our culture have been hidden from the view of the general public. Until recently, even the Ukrainian youth of the United States has had but fleeting glimpses of them.

During the last few years however, due to the efforts of Vasile Avramenko, the Ukrainian folk-dances have been introduced to our Ukrainian youth on a grand scale. Dancing clubs were organized in almost every community and many

young enthusiasts flocked to the dancing classes. This was, in fact, the first time that the young Ukrainians displayed such a great interest in anything Ukrainian.

Like many other movements, this one appropriated many proponents and opponents. Some questioned the expediency of it. Others bickered over the shortcomings of its founder, Avramenko, who managed to offend many by his untactful conduct. But considering the movement apart from the man, no one can deny that it has brought benefit for all concerned. And from our humble position of an observer we can readily affirm that statement.

The youth has derived a great amount of exercise as well as a certain degree of pleasure in learning intricate steps and graceful figures. They have reveled in pure joy by expressing their feelings and moods in the same way as did their forefathers. Simultaneously, they have perceived the great love of their ancestors for freedom.

Furthermore, the interest provoked by Ukrainian dances has led these young Ukrainians nurtured by foreign soil to other channels of inquiry. It has prompted a desire to learn something more of the land and the people from which they have descended, followed by the organization of clubs with the aim of participating in other activities beside dancing. In short, it has created an Ukrainian spirit in many Ukrainian hearts that were hitherto Ukrainian in name only.

But more than this, the knowledge of Ukrainian dances has given our youth one of the best means of propagating the Ukrainian name and nationality, and revealing the deplorable and tragic situation of our people.

His Winsome Partner

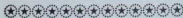

A Youthful Dancer

And though many pessimists are prone to deem this an inexpedient and even ridiculous method of exposing a tragic fate of a tragic country, past experience has proven otherwise.

That this is a successful method of propoganda may be realized from the fact that the political oppressors of our country have appropriated our dances and continually proclaim them to the world as their own. This should prove to be merely an additional incentive to our young ones to practice their dances and to stage them at public functions as Ukrainian dances, at every available opportunity.

IVAN FRANKO

ONLY eighteen years separate us from the time of the death of Ivan Franko, known as "Moses of Galicia." It is not so long ago, but to us, Ukrainians, it seems interminable. It seems interminable, for now, more than ever, we realize the absence of him who by his indomitable courage and persistent activity inspired countless timid and cowardly souls. We realize the absence of a leader who could lead us out of the present maze to a better future.

Like Shevchenko, Ivan Franko dedicated his life to his people and never swerved from the path of toil he had chosen. For it is all he asked of Life, "to toil, and perish in the midst of toil." His request was granted, for the products of his toil are numerous and valuable.

His literary activities were not limited to one field. He was a poet, a novelist, a dramatist, a scholar, a critic, a journalist and an author of children's stories. His prolific pen created gems of literature that we can proudly display to the entire world. His words of wisdom have stimulated this generation and will ever continue to be a source of learning and inspiration for many generations to come.

But as varied as were his literary activities, Franko always found time to take a hand in matters concerning his community and the nation as a whole. He was always successful, for he established high aims and earnestly strove to attain them. A sense of duty and continuous exertion were the factors necessary for expedient community

work according to his opinion. "We, as a nation, will not attain anything without effort. We should not expect favors from anyone. That which we attain with our own effort shall be ours only." And during his entire life Franko held to this rule steadfastly.

Sense of individual responsibility was another factor stressed by this great man. As he so courageously expressed it: "Each and every one of you must think that the fate of millions rests upon your shoulders and for the fate of millions you are responsible." If the Ukrainian people had taken this advice of the poet to their hearts they would not be living in foreign subjugation to-day.

Ivan Franko never considered himself a great man, though his deeds proved otherwise. He believed he was just an ordinary individual, a component part of a nation, and as such he offered his services to his country. And this was no mere gesture or idle boast on his part for he amply proved his sincerity.

He did not strive to attain honors, riches or glory. The fate of the Ukrainian people was his only consideration. He was prepared to submerge and drown his own identity in the cause of the people. On one occasion he expressed himself unequivocally: "May my name fade away, but may the Ukrainian people grow and progress!"

The Ukrainian people meant more to him than family, friends, honor, glory or riches. He loved

them not only for their good characteristics and their cheerful dispositions, but for their shortcomings as well, though over the latter he shed many tears. Yet he greatly despaired over that bad trait of inferiority which our people possessed and which bade them bow their heads in submission and cater to the whims of those who held them in bondage and tyranny.

Despite this, however, his great faith in the Ukrainian people was never broken. He believed that in time they would acquire strength and courage and expend the unceasing effort necessary to gain what was rightly theirs. And to that end he devoted his health and energy. He wrote and spoke sincerely and courageously, advising and encouraging those who needed it, and admonishing and criticizing those who deserved it.

A few hypocrites and "Judases," aroused and offended by his justified reproofs, sought to destroy him by branding him a dangerous radical and an undesirable insurgent. Yet he did not deviate from his path of self-imposed duty. For that reason the Ukrainians honor his memory and respect his spirit which still remains one of our guiding stars to this day.

The great tribute which we owe him can best be paid by our endeavor to know the man, to read and understand his literary works, to follow his words of wisdom and to adhere to his sacred principles. This can be our only appreciation of the heritage he willed to us.

Українці! -:- Українки!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

“УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР”

Літературний Журнал Заморської України

Цікаві Українські Оповідання

Річна передплата	\$3.00
Піврічна передплата	\$1.75
Одно число	25ц.

Адреса:

UKRAINIANS PUBLISHING HOUSE
331 Bay Street, Toronto, Ont., Canada.

ХТО ХОЧЕ

навчитися доброї української літературної мови, пізнати історію своєї мови, довідатися як де говорити український наріч

ТОЯ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ
НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МІСЯЧНИК

“РІДНА МОВА”

Присвячений всебічному вивченню укр. мови

Головний Редактор і Видавець
ПРОФ. Д-Р ІВАН ОГІЄНКО.

ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1 зл. 50 гр. чвертьрічно. За границею 2 американські долари або їх рівновартість у іншій валюті (35 кор. чеських, 180 лейв рум., 5 нім. марок, 30 фр. французьких, 65 динарів). ЗРАЗКОВЕ ЧИСЛО 50 ГР.

— Konto чекове П. К. О. № 27.110. —

Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Tel. 10-24-05

Automobile and Invalid Service

PAUL HOLOWCZAK

FUNERAL DIRECTOR
and
LICENSED EMBALMER

Українське Похоронне
Заведення

Phone: Maine 0885
2387 Professor Street
CLEVELAND, OHIO.

СВІЙ ДО СВОГО!

Продаємо і вимінюємо
фарми, дома і бізнеси —

АНТІН ПАЩУК

Пересилаємо гроші до краю,
продаємо шифарти на всі
лінії і полагоджуємо всі краєві
справи —

322 N. 8th St., Philadelphia, Pa.

Office Hours:

9 to 11 A. M. 2 to 4 P. M.
Eve. 7 to 9 except Wed. & Fri.

Dr. N. J. MICHALENKO

Одинокий Український Лікар,
хірург і акушер

Phone: Atlantic 3929
3010 W. 14th Street,
CLEVELAND, OHIO.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ВІСТНИК О. Д. В. У.

Місячний Орган Організації Державного
Відродження України в Америці

Річна передплата	\$1.50
Одно число	15ц.

Перешліть свою заслугу передплату
за 1934 р.

Адреса:

VISTNYK O. D. W. U.
P. O. Box 13, Station D.
NEW YORK, N. Y.

Національну, соборну єдність і державну
ідею пропагує найкраще
ДРУГИЙ РІЧНИК

УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧ. БЮРА

український економічний інформатор з
календаром на 1934 рік.

Зміст:

Україна в числах
Народне господарство
Показник української культури
Адреси українських установ в цілому світі
Ціна 50 ц.

Продають українські книгарні. Вислає
по отриманню належності Е. Чехович,
Warszawa, Grojecka 40A m. 12, Poland.
Представництво на Америку:
Сурма, 103 Avenue A, New York, City.
Прегарно видана книжка, обіймає 208
сторін друку, та має український
і англійський тексти.

“НОВА ХАТА”

Журнал для плетання домашньої культури

Подає зразки сучасної літератури,
Популяризує наше народне мистецтво,
Містить найновіші звідомлення зі спортивного світу,
Обговорює новини практичного домашнього господарства й огород-
Елегантні моди взоровані на найновіших парижських журналах, [ниттва,
Ручні роботи основані на народніх мотивах,
Колірова таблиця взорів.

Чвертьрічна передплата: 75 ц. — Подинюке число — 25ц.

Замовляти в Америці:

NOWA CHATA

1134 Atwood Road, Philadelphia, Pa.

“ЖІНОЧА ДОЛЯ”

Є необхідним часописом для українських родин в місті й на селі, з додатком «Жіноча Воля» і для дівчат «Світ Молоді»; виходить вже 9-ий рік при співучасті найкращих літературних та наукових сил.

ПЕРЕДПЛАТА ДЛЯ АМЕРИКИ Й КАНАДИ — ЛИШЕ \$2.00

Передплачуйте цей цінний часопис для себе й для своїх кривих в старім краю.

Пам'ятаймо, що в руках свідомої жінки лежить доля народу!

Адреса:

“ZINOCZA DOLA”

Kolomyja, Nowa 1, East Galicia, Poland.